FEMİNİST

3.SAYI

kadın çevresi yayınları

JULIET MITCHELL

ANDREE MICHEL

LEE COMER

SIMONE DE BEAUVOIR

FEMINIST

Arada bir çıkar

3. Sayı Ekim 1987
Fiyatı: 500 TL (KDV dahil)

KADIN ÇEVRESİ YAYINCILIK A.Ş adına
Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü
Handan Koç
Adres: Klodfarer Caddesi 41/36
Servet Han Cağaloğlu - İSTANBUL

Baskı: Ayhan Matbaacılık

MERHABA,

FEMİNİST'İN YENİ SAYISI UZUNCA BİR
ARADAN SONRA, NİHAYET ELİNİZDE.
BU ARADA BİR DOGUM VE YURTDIŞINDAN BIR
DÖNÜŞLE ARAMIZA KATILANLAR ÇOGALDI.
BU UZUN ARA SIRASINDA PEK ÇOK MEKTUP
ALDIK; BIZI KUTLAYAN, DESTEKLEYEN...
ÇOK MUTLU OLDUK.

GEÇEN SAYI ÇIKTIGINDA "DAYAGA KARŞI
DAYANIŞMA YÜRÜYUSÜNÜ GERÇEKLESTIRMEK
ÜZEREYDİK. 3. SAYI ÇIKTIGINDA İSE, YÜRÜYÜŞ
OLDU. "KADIN ŞENLIĞİ" YAPILDI. BÖYLECE
BAŞLATILAN KAMPANYA; HEYECANI, SEVİNCİ
BAŞARILARI İLE SÜRÜYOR.

BÜTÜN BUNLAR OLURKEN, TÜRKİYE'Yİ DE BİR
SEÇİM HEYECANI SARDI. SEÇİM BİZ KADINLARI
NASIL İLGİLENDİRİYOR? BU KONUDA
AYŞE'NİN, STELLA'NIN YAZILARI VE
S. DE BEAUVOIR İLE YAPILAN
SÖYLEŞİNİN ÇEVİRİSİ İLE YÜRÜYÜŞ VE
ŞENLİĞİ DEĞERLENDİREN YAZILAR
AĞIRLIKLI OLMAK ÜZERE BU SAYIMIZI
KOTARMAYA ÇALIŞTIK.

TEKRAR GÖRÜŞECEĞİMİZİ BİLMENİN
VERDİĞİ SEVİNÇLE...

yürüyüşün hikâyesi

feminist'in 2. sayısında filiz k. yürüyüş fikrinden önce neler oldu neler bitti anlatmıştı. ben bu yazıda o kadar baştan almayacağım. biraz filiz'in bıraktığı yerden başlayarak biraz da yürüyüş öncesinden bahsederek kadın yürüyüşünün fikri ve sürecini kısaca anlatacağım.

kadınların dayak yemesine ve bu dayağın meşru görülmesine karşı ilk m.durmuş'la başlatılan protesto, kadın çevresinden, ayrımcılığa karşı kadın derneğinden ve kendilerini marksist kökenli olarak tanımlayan kadınların katılımıyla kampanya etrafında örgütlenmeye dönüştü. kampanya etrafında bir şeyler yapmak anlamlıydı, çünkü kampanya kadınların bu noktadaki ezilişlerini kadınların sesinden gündeme getirecekti.

yürüyüş fikri, tarihini pek iyi hatırlamıyorum ama feminist'in 2. sayısı için yapılan ev toplantılarından birinde kampanya konuşulurken ayşe'nin "10 mayıs anneler gününde yürüyüş yapalım" önerisiyle konuşulmaya başlandı. hemen hemen hepimizi en başta coşturmuştu bu fikir. sonra olur mu olmaz mı, becerebilir miyiz beceremez miyiz, olursa ilk olacak bu kadın yürüyüşü, nasıl olmalı vs. tartışmaları ilk başta kendi içimizde, sonra dışımızdaki kadınlarla sürdü. bu tartışmalarda ortaya çeşitli görüşler çıktı.

sonucu bizim için bir kırıklık olur mu, yürüyüşün ertesi günü nasıl uyanacağız? (bunlar stella'dan) yürüyüşün anneler gününde olması düşünüldüğünden anne olma durumlarımıza da itirazlarımızı söyleyelim, (bu da tülin'den) niye sadece kadınlara atılan dayak, kadınlar da çocuklarını dövüyorlar. (yine

tülin ve feyza) bu yürüyüşe kaç kadın katılır? vs. kadınların dayağa karşı yürümelerine farklı itirazlar olmasına rağmen yürüyelim fikrinin ağırlıkta olması üzerine mayıs başında kendisini aday gösteren yedi kişilik tertip komitesi yürüyüşe izin almak için koşuşturmalara başladı. diğer yandan bizi ne çok işler bekliyordu. basın ve yürüyüş bildirileri, el ilanları, asılacak afişler, yazılacak pankartlar, yaptırılacak rozetler vs. bahara gelen bilsak toplantıları, uzun uzun süren slogan tartışmaları, öneri olarak hazırlanan afişler, basın ve yürüyüş bildiri metinleri ve kadın çabaları. tüm bu işler arasında, filiz k.. coşkulu tartışmalardan etkilenerek, kadınlar vardır şarkısını hazırladı. bir toplantı sonunda şarkıyı ilk defa duyup hep birlikte söylediğimizde yürüyüşün gerçekleşebileceğine inandık. coşmanın böylesi yeni ve güzel.

tartışmalar sonucu ortaya, kadınlar dayağa karşı dayanışmaya, dayağa ceza, yeter söz kadınların, dayak aileden çıkmadır, haklı dayak yoktur, kadınlar vardır, kadınlar üstündeki baskılara son, gelecek kadındır (bu biraz tartışmaya yolaçtı, çünkü bizim dışımızdaki gruplar bu sloganı pek sevmiyorlar) gibi sloganlar çıktı. öneri olarak getirilen bir kısım sloganlar döviz olarak hazırlanacaktı.

bu arada on mayıs için düşündüğümüz yürüyüş tarihi valilik tarafından on yedi mayıs olarak değiştirildi. artık hangi pankartları, hangi dövizleri kimler yazacak, hangi işlerin peşine kimler düşecek, yürüyüş günü çıkacak işler ve görev dağılımı, erkeklere alınacak tavır, son toplantı tartışmalarıydı. (biz kadın çevresinden kadınlar, bir yandan gece evlerde biraraya gelerek kimimiz, yapmayı düşündüğümüz femina amblemli batik fularları yapmaya koyuldu, kimimiz dövizleri, kimimiz pankartları. amerikan bezini boyayarak elde ettiğimiz mor zemine renkli basmalardan hazırladığımız harflerle "gelecek kadındır" sloganını pankart yapmayı düşünürken, dışımızdaki muhalefet yüzünden "yeter söz kadınların" sloganını pankart olarak hazırladık.

gece toplantılarımız, yürüyüş günü ne giyeceksin, bluzunun üzerine ne takacaksın, beyaz eteğimin üzerine ne giyersem iyi olur vs. konuşmalarıyla son buluyordu. yürüyüşten bir iki gün önce afişler kadınların görebileceği yerlere asıldı, yürüyüşün el ilanları dağıtıldı, basına haber verildi vs.

sonra on yedi mayıs yoğurtçu parkı,
hey, şahane kadınlar burada!

vildan

hep birlikte yürüdük

kaçınılmaz olarak ilk söyleyeceklerimde hissiyat olacak.

17 mayıs kadın yürüyüşü azimli kadın çabalarıyla oldu ve kendi içinde cesurdu. bana öyle geliyor ki, kadınların kurtuluşu kadınların kendi politikalarını, kendi politik mücadelelerini yaratmalarıyla koşut. dolayısıyla kadınların sadece kendileri için bir şeyler yapmalarını, sadece kendilerini ilgilendiren ezilmeye karşı çıkmaları ve bunun için yürümelerini kadın politikası açısından çok önemsiyorum.

bir feminist olarak 17 mayıs'taki yürüyüşün gerek hissiyatı, gerekse kadın açısından politikligi, kadınların ilk kez sadece kendi kendileri için bir şeyler yapmalarıydı. biz kadınlar yanımızdaki veya önümüzdeki erkeklere göre - ki bunlar ya kocalarımız, ya sevgililerimiz, ya nişanlılarımız olurlar genellikle (yani "sevgi" bağı ile bağlı olduğumuz erkekler bunlar) tanımlanıyoruz. politik mücadeledeki yerimiz kimi zaman kocamız, kimi zaman çocuğumuz, kimi zamansa sınıfımızın yanı. politik kimliklerimiz ya birinin anası, ya birinin karısı, ya da aseksüel, yani içi erkek değerleriyle doldurulan bir erkek kadından öteye geçmiyor. dolayısıyla kadınların başka politikaların içinde kendilerini yalnız ve dıştalanmış hissetmelerinin nedeni kendi ezilmişliklerine o politikalarda cevap bulamamaları gibi geliyor bana. tam da belki bu yüzden kadınlara ait kadınlık durumlarını kadın politikasının parçası haline getirmek gerekiyor. bana kalırsa evdeki ücretsiz emek gücü oluşumuzdan, nasıl giyiniyoruz ve seviştikten sonra ne hissediyoruza kadar kadınların yaşadıkları, kadınlara ait şeylerin —ki bunu derken bile gerçekte nelerin kadınlara ait olduğunun bile erkekler tarafından belirlenmiş bir dünya hali içinde yaşadığımızın farkında olarak ama yine de kadınlık durumlarını bir dönüştürme sürecinde olumladığımdan— politik olması ve politikasının yapılabilir olması kadın politikasının kendine özgü mücadele süreci. kadınların politika üretme biçimlerinin ve politikayı üretecekleri alanların diğer politik durumlara göre farklı olması dolayısıyla kadın politikasının kendine özgü halinin/biçiminin yaratılmasını bir anlamda gerekli hale getiriyor. kaldı ki hiç bir politik durum kendisini bir başka politikaya göre tanımlayamayacağından, başka bir politik durumun, gerek sözü gerekse aldığı biçimiyle, kopyacılığı durumunda olmak kendi politikamız açısından'da çıkmaz gibi geliyor bana. böyle düşündüğümde yürüyüşteki beyaz beze kırmızı boya ile yazılan pankarta kırgınlık duymam anlaşılır diye düşünüyorum. işçilere patronunla birlikte niye yürümüyorsun diye sorulmaz ama bize niye erkeklerle birlikte yürümüyorsunuz diye sorulacaktı—soruldu da— üstelik bu erkekler "kadın sorunu" vardır da diyorlar ve yürüyüşü de desteklediklerini söylüyorlardı. özel olarak erkeklere çağrı yapılmadı ama destek için gelen erkeklerin belki de hayatlarında ilk kez öyle aktif olmadan, bağırıp çağırmadan arkadan yürümüş olmalarını, kendileri için "haklı bir durum" olarak yaşamadıkları da bir gerçek.

biz kadınlar erkek egemenliği altında ezilen bir grubuz. (öyle grup denilince küçük bir topluluk gelmesin aklınıza, dünyanın en az yarısının biz olduğuna aklımız eriyor) ve erkek egemenliğine, bizi ezenlere karşı örgütleniyoruz. kadın mücadelesini böyle tanımladığımızda bundan sonra da sıkça çıkacak bu soruna karşı bir açıklık getiriyoruz.

kadınların kurtuluşu kendi kendileri için verecekleri mücadelenin sonucu olacak bana kalırsa..
ee, bu durumda destekleyen erkek durumunda olmak (desteklemekten sadece kadın politikasını gerekli görmeyi anlıyorum) ya bu süreçleri içeriyor olmayı kabullenmeyi, ya da buna bir talihsizlik demeyi getiriyor.

kendi kurtuluşumun, kadın olma durumumu irdelemem, kendi kadınlığımın analizini yapmam ve bunu başka kadınlarla paylaşarak belirli sonuçlara vardırmamın kendi politikliğimden geçtiğini kavradığımdan, kadın mücadelesinde kadınların durumu erkeklerin durumundan daha fazla ilgilendiriyor beni. çünkü bana kalırsakadınların politikleşme süreci, şimdiye kadar erkeklerin sözüyle/erkeklerin değerleriyle baktığımız kendimize ve hayatlarımıza artık onların gözüyle bakmayı reddetmekle mümkün. kadınların yalıtılmışlıklarını anlamaları kadın kadına bir araya gelişleriyle, örgütlenmeleriyle bir ölçüde koşut.

bize bizden başka kimseden fayda yok bana kalırsa..

yürüyüşte az da olsa bazı kadınların kocaları ya da sevgilileriyle birlikte yürümeleri insanın kalbini burkmadı değil.

yürüyüşün neden dayağa karşı olduğu, dayağın sadece kadınların başına gelen bir durum olmadığı ve yürüyüşe katılan kadınların gerçekte dayağa maruz kaldıkları için mi yürüdükleri çok sıkça söylendi. dayağın sadece kadınların başına gelen bir durum olmadığı doğru tabi ki, bunu ay'da yaşamayan herkesler biliyor. fakat kadınların kocalarından, nişanlılarından, babalarından hatta sevgililerinden dayak yemesi en yaygın ve en meşru olanı. evet, bütün kadınlar dayak yemiyor ama bu, bütün kadınların sadece kadın oldukları için dayak tehdidi altında oldukları gerçeğini değiştirmiyor - ki önemseneçek yanları da bunlar diye düşünüyorum. bu konuya ayşe feminist'in 2. sayısında, stella da bu sayıda ayrıntılı olarak değiniyorlar.

kadın yürüyüşü tarihimize geçerek geçti gitti ama kadınların dayağa karşı yürüttükleri kampanya 4 ekim'de yapılan kadın şenliğiyle sürdü ve dayak yiyen kadınların tanıklıklıklarıyla hazırlanacak kitap çalışmalarıyla devam ediyor.

politik mücadelede bundan böyle kadınlar da var...

vildan

ama biz niye yürüdük?

KADIN ŞENLİĞİ

"Şenlik yapmak" sadece kadınların kotaracağı bir şenliği gerçekleştirmek, sabahtan akşama, çoluk çocuk, tartışa konuşa birarada olmak, ciddi sorunlarımızı ele alırken aynı zamanda eğlenmek, kadınların becerilerini izlemek, gözlemek, önerinin ortaya atılıp, 4 Ekim'deki Kadın Şenliği'nin gerçekleştiği günün akşamına kadar, "Kadınlar Dayağa Karşı Dayanışmaya" kampanyası içinde çalışan tüm kadınları heyecanlandıran bir etkinlikti.

Çok değişik bakış açılarına sahip olan kadınların biraraya gelip 'dayağın meşrulaştırılmasına karşı' ne yapılabilir, sorusunu sorup, o güne değin bulunan cevaplardan daha değişik cevaplar aranmasının yanısıra, yaşamlarının bir aşamasında dayak yemiş kadınların biraraya gelip yaşadıklarını hiç çekinmeden, utanmadan, suçluluk duygusuna kapılmadan anlatmalarını istiyorduk. Bunları yapabildik ama bununla da kalmadık. Çocuk eğitimini, fuhuşu tartıştık, kadın yazarlarımız kendilerine sorulanları cevaplandırdılar, erkekler de yine her zamanki gibi bol bol konuşmaktan geri kalmadılar elbette. Böyle bir ortamda bile, sanki hiç konuşma olanakları yokmuş gibi yine en kalın sesleriyle kadınların ince seslerini zaman zaman bastırmayı başarabildiler. Kimi kadınların heveslerini kursaklarında bıraktılar. Ama yine de 4 Ekim kadınların günüydü.

Haberleri duyduklarında hafif tebessüm edenler, kimbilir yine neler yapacaklar diyenler bile şöyle bir gelip gördüklerinde düzenleyicileri kutlamaktan kendilerini alamadılar. "Kadınlardan öğreneceğimiz çok şey var" deme gereğini duydular.

Bizlere gelince, birlikte, dayanışma içinde, eğlenerek, kızarak politika yapmanın bir kez daha tadına vardık ama yetmedi... Topluca açtığımız davanın yetmediği, yaklaşık bin kadının yaptığı yürüyüşün yetmediği gibi...

KADINLAR, DAYAĞA KARŞI DAYANIŞMAYA!

Başlattığımız kampanyanın başlığı kendi başına bir program. Kadınları, dayağa karşı dayanışmaya çağıran... Tabii ki kadınların hemcinsleriyle dayanışması, toplumun her alanında (hapishane, okul, ordu) yaygın olan dayak belasıyla karşılaştıkları "özel" alanda yalnız ve çaresiz bırakılmamaları, dayanışma ağları ve giderek sığınaklar kurulması son derece anlamlı ve gerekli. Ama dayağın ve dayağa karşı kadın dayanışmasının feminist açıdan anlamı nedir, değinmek istiyorum. Çünkü fiziksel şiddet biçimi olarak dayak acı veren bir uygulama olduğundan her türlü hayırseverin doğal olarak karşısına aldığı bir yöntem. Ben de demokrat ve hayırsever bir insan olarak tutukluların, askerlerin, okul çocuklarının dövülerek hizaya getirilmesine karşıyım. Ve bu kadar geniş bir dayağa karşı kampanya açılsa eminim katılmayacak az insan bulunur. "İnsanperverlik" yeter çünkü dayağa karşı çıkmaya. Ama "insan" türünden soyutlamalarla uğraşmadığımı anlatmıştım geçen sayıda. Kaldı ki bu kadar geniş anlamda alınan dayağa da sadece insanların -ve hayvanların neden olmasın?- canını yaktığı için değil *egemenlik ilişkilerini sürdürme aracı* olduğu için karşıyım. Hapishaneye, orduya, bugünkü biçimiyle okula karşı olduğum gibi.

Dayak, cinsiyetlere bölünmüş toplumun, ezilen cins olan kadına karşı uyguladığı gündelik şiddetin parçası, en yaygın olanı ve cinayetten sonra en kabası. Babası ya da kocası tarafından öldürülme -ki bir yabancı tarafından öldürülmeden çok daha yaygın-, bir kerede biten bir işkence, dayak ise günlük bir uygulama, üstelik bugünkü yasalarımıza göre ancak büyük maddi zarar verdiği zaman -11 gı nlük doktor raporu- kamu davası konusu.

Dayak genel olarak bir eğitme -şartlandırma-, sindirme ve ceza yöntemi. Ev içinde ve okulda çocuklar, sirklerde hayvanlar, canları acıtılarak şartlandırılırlar. Büyüklerin, öğretmenlerin dayak atma hakkı vardır ama çocuklar el kaldıramaz, saygıda kusur olur!

Aynı şey orduda aynı fiziksel güçte ama hiyerarşik ilişkide yeri farklı iki erkek arasında da sözkonusu. Er dövülür ama erin subaya cevap vermesi bile ceza konusudur. Karakolda ve hapishanede dayak hem sindirme, eğitme, hem cezalandırma, hem de işkence aracıdır. Şiddetin bu kurumlardaki yeri bu kurumların toplumdaki işlevlerinin icabıdır. Toplumlararası şiddet de savaş biçimini alır. Bu insan türünün sınıflı ve milliyetli topluluklardan ileri bir örgütlenmeye geçememiş olmasının belirtisi ve sonucudur. Bizim kadınlara yönelen dayakla uğraşmamızın nedeni, genelde sınıflı ya da milliyetli topluma karşı olmamız ya da uygulama olarak dayağı fazla can acıtıcı bulmamızla sınırlı değil. Bunu vurgulamakta yarar var.

Dayak toplumun cinslere bölünmüş yapısının bir belirtisi. Ve bir belirti gibi ele alınmalı. Dayak toplumun başka kurumları için ne anlatıyorsa aile için de onu anlatıyor: Aile hiyerarşik bir yapılanmadır. Kadınlar üstünde hak ve söz sahibi olan babalar ve kocalar (kayınpeder, kayınvalde, ağabey, nişanlı, sevgili gibi aynı konumdaki kimseler dahil) kadınları dayakla eğitiyor, dayakla cezalandırıyor. Aile egemenlik ilişkisi içeren bir kurum ve bu kurumda ezilen yerde olanlar kadınlar ve çocuklar. Şu anlamlı ayrıntıyı da unutmayalım: kadınlar yetişkin yaşta, çocukken yediklerinden daha çok dayak yiyebiliyor!

Her erkeğin karısını dövmediğini, kadınların kırsal ya da gecekondu bölgelerinde daha çok dövüldüğünü de aynı şekilde okumak mümkün: Her erkek karısını dövmüyorsa karısından istediğini başka yollarla alabildiği içindir. Nasıl ki eskiden karaderilileri çalıştırmak için dövmek gerekirken bugün mülksüz bırakmak yetiyorsa! Aynı şekilde, erkeklerin kadınları dövmekten vazgeçmeleri için onları *eğitmek* yettiğini ileri sürmek ezilenlerin (karaderili olsun, mülksüz

olsun) mücadele etmeden hak elde edebileceklerini düşlemeye benzer.

Dayak, kadınlar üstündeki egemenliği sürdürme yollarından sadece biri. Kadınlara karşı gündelik şiddet, dayak ve toplumumuzdaki atasözleri gibi dolaysız biçimlerden, aşağılama, hiciv (Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerinin Kadın Şenliği haberini verme biçimini hatırlayın!) laf atma, ahlâksal değer yargıları (kadınlara yakışmayan davranışlar: gece sokağa çıkma, açık saçık giyinme, konuşma vb.) gibi dolaylı biçimlere ya da doğrudan ekonomik yollara (ev işine ve analığa yazgı, erkeklerle aynı mesleki eğitim ve ücreti alamama vb..) uzanan bir yelpaze oluşturuyor. Bu biçimler toplumdan topluma tarih içinde ve ekonomik yaptırımların yaygınlığına göre bölgeden bölgeye, katmandan katmana çeşitlenebiliyor. Ancak ne Türkiye'nin, ne de dünyanın hiçbir yerinde cinsiyetsiz toplum kurulmadığından yaygınlığını ve güncelliğini koruyor

Kadınlara karşı şiddetin işlevi nedir? Kadınlara karşı tehdit ve şiddet kadınları belirli davranışlara *zorlamayı* ve bazı alanlardan *dışlama*yı ya da etkinlik alanlarını *sınırlandırma*yı amaçlıyor. Ve kadınların kamusal alandaki etkinliklerini sınırlama, kadınları ev içine ve ev işine sürerken, kadınların ev işini boğaz tokluğuna yapmaları da kadınların mesleksiz olmalarını ve düşük ücretli işlere razı olmak zorunda kalmalarını beraberinde getiriyor. Kadınların "özel" alana sıkıştırılmaları erkeklerin kamusal alanı (sokak, ücretli üretim, sendika, siyaset vb.) ellerinde tutmalarını kolaylaştırıyor. Erkekler bu alanları kendi çıkarları doğrultusunda belirlemek gücüne sahipler. Bu gücü yukarıda saydığım çeşitli baskı ve şiddet yollarıyla ellerinde tutuyorlar. Cinsiyetçi toplumda *kadınların erkek alanlarından dışlanmasının meşruluğu* kendi başına ceza tehditini içeriyor: Sınırları zorlayan kadınlara laf atılır, parmak atılır, dayak atılır! Sözkonusu sınırların darlığından sözetmek bile gereksiz: kampanyaya gelen mektuplar örnek dolu. *"Kadınlık" alanlarını kabul etmemekten* (ev işlerini ya da çocuk bakımını aksatmak) *"erkek" alanlarına adım atmaya* (sigara içmek, sokağa çıkmak, ücretli işe girmek istemek, "erkek" gibi tartışmaya çalışmak, soru sormak, başka erkeğe bakmak ya da baktırmak vb..) *her varolma cüreti ceza nedeni olabiliyor.* Kısacası, **kadınlara karşı gündelik şiddet, kadınları kadın yerinde tutmaya, yani cinsiyet egemenliğini sürdürmeye yarıyor.** Bu yüzden de hangi erkeklerin hangi durumlarda hangi kadınları dövdüklerini araştırmak, ancak, cinsiyetçi yapının örgütlenme çeşitlemelerini anlamaya yarar.

Bu bağlamda hangi erkeğin dayak atmadığı ya da hangi kadının kendini dövdürmediğiyle uğraşırken, aynı erkek ve kadının cinsiyetçi toplumun dışında kalabilme olasılıklarına da bakmak gerekir. Böyle bir olasılık olmadığından, olsa olsa belirli bir erkeğin dayak atmadan cinsiyetçi toplumun yararlarından nasıl istifade ettiğine bakmamız gerekir. Örnek olarak karısını sevgiye, çiçeğe ve hediyeye boğan bir erkeğin katıldığı topluluklarda (otobüs, sokak, kahve, meyhane, fabrika ya da sendika, parti ya da işletme yönetim kurulları) kaç kadın olduğunu ve kadınlara nasıl davranıldığını verebiliriz. Kendisini dövdürmeyen kadının verdiği sayısız taviz ile "erkek dünyasında yer kapmış" erkek kadınların kendileriyle ilgili geliştirdikleri yanlış bilinci de cinsiyetçi toplumun kâr hanesine yazmak gerekir.
Aile içinde dövülen kadınların yaşadıkları karabasana rağmen neden evliliklerini sürdürdüklerinin sırrı ise evlilik kurumunun doğru tahlilinde gizli. Erkek egemen toplumun kurucu birimi olan aile ile ailenin yasal düzenlemesi olan evlilik kurumunun, kendi başlarına, kadınların alanı olan "özel"i oluşturdukları, kadınlara bunun dışında hayat hakkı tanınmadığı hatırlanırsa, bunca evliliğin dayağa rağmen nasıl sürdüğü anlaşılır gibime geliyor. Zaten, bana kalırsa, bedeli sadece ev işi olan evliliklerin de nasıl ve neden sürdüğü araştırılmalı ve unutulmamalı ki *dayak birimizin başındaysa şiddet hepimizin başında!* Kadınların aile ve evlilik dışında?! da güvenlik içinde varolabilmeleri için de ekonomik ve siyasal bağımsızlığımız için mücadeleyi gerekli buluyorum.

Bu yüzden de "Kadınlar, dayağa karşı dayanışmaya!" çağrısı, cinsiyetsiz toplum için mücadele çağrısının ilk adımı sadece. Mücadelenin kadınlar tarafından yürütüleceğini, hedefin kadınlar üstündeki tüm baskı ve yaptırımları kaldırmak olduğunu hatırlatan bir çağrı.

Stella Ovadia

SU YÜZÜ

Temız bır sevişme!
Sevişmek pis bir şey olarak yer etmiştır hep kafasında

Günlerce sokaklarda filmdeki genç erkeği arar durur boyuna. Onu seven çocuk elini tutmaya kalkışır bır gün, kıyameti koparır. Her ne kadar filmdeki genç erkeği aramaktaysa da, filmdeki genç kız o değıldır, bu ne cesarettir böyle. Yine o 'temiz' sözü çınlar durur kafasında.

Filmler, o gerçeğe hiç uymayan filmler, hele Türkiyeli bir genç kızın gerçeğine hiç mi hiç uymayan... 2 saatin bitiminde sokağa açılan çıkış kapısında ınsanı uçurumdan düşmüş gıbı bırakıveren 'hani bunun gerçeğı' diye dolandıran filmler hayatı daha da zorlaştırır.

Bır de o günlere, gecelere sığmayan koskocaman hayaller, şarkılar, sözlerini hiç anlamadığı şarkılar da olsa hayallere yeter de artar malzemedır ezgileri. Üstüne üstlük "nerelisin" dıye sorulduğunda afallayacak kadar o kasaba senin bu kasaba benim dolaşarak, denizlerde güneşlerin doğuşunda, batışında geçmışse insanın çocukluğu, gençlığı tam hayal şenliği olur. Her yeni kasaba yeni hayaller demektır. Eskisi ise yarım kalmış, yaşanmamışlık duygusuyla taşınır yıllarca...

"Sevmek Dokunmaktır" dıye duymuştur bir yerlerde. Kulağına hoş gelır ve kulakta kalır hoş olarak; DOKUNMAZ. Her dokunuştan sonra gelen denize dalma, arınma, su ihtiyacı dayanılmazdır, acı verır

Onu seven çocuk yurtdışına gıder bır gün. Artık o da sevebilır, uzaktan sevilebilir çünkü: hem film gıbıdır hem de filmdeki dokunulan kız olma tehlıkesinden uzaktır. Sever sever ama kâğıtlarda tükenır. "Tensiz aşk olmaz mı?" diye düşünür. Geçen uzun zamanlarda pek çok şey düşünür, pek çok şey değışir kafasında.

Sonra bir başkasını sever, ona şıırler yazar, çiçekler verir, kendisinin de söyleyebileceği inancıyla ondan hoşlandığını söyler. Çok şeye inanmaktadır, ne çok şeye ve ne çok şeyi yalnızca kafalarının içinde yaşamaktadır aslında genç kızlar...

Küçük bir tavşan, ağaçlara tırmanıp futbol oynayan, saçları at kuyruğu bir kız çocuğu, her gun denizlerde batıp batıp çıkan...

Annesi 10 TL. para verıyor yıkansın diye. Oğlan çocukları gibi pıs çünkü.

Sevdiği çocuk 'tavşan' adını takmış ona. "Onu seven çocuk" demek daha doğru olur aslında; çünkü o sevmez, söyleseler de inkâr eder. Sevmek koca bir AYIP, bir de o filmler olmasa; "Gençlık Duyguları", "Küçük Sevgılı"ler filan kandırmasalar onu, bu ayıbı iyice sindirecek içıne. Belki ilk olarak belleğınde yer eden "Gençlık Duyguları" fılmindeki sevişme sahnesi için "hayatta gördüğüm en temiz sevişme sahnesiydi" diye düşünür.

NE DOĞRU...

Dokunurlar birbirlerine. Yine aynı irkilti. Ve içinde, taa içinde hep aynı ses, babasının sesi; "kızım insan geçmişinde kendinden utanacağı bir şey yapmamalı." Genç kızlar en çok neden utanır biliyor musun baba ve de ne çok utanır genç kızlar biliyor musun?

Sevgilisi bir şey anlayamaz olanlardan. Sokakta elele yürürken elini ikide birde savurup, oyun oynar gibi yürümesinden, saklanma, gizlilik, utanç'tan bir şey anlayamaz. Oyun oynuyormuş gibi davranmasını, o tavşan olduğu tertemiz! günlere duyduğu özlemi anlayamaz.

"El değmemiş olmak, geçmişinde utanılacak bir şey olmaması ilk olmak, ilk olunmak ve sonsuza kadar sürmesi, filmler, hayaller vs. vs. Ve yeniden başlamak yeni biriyle, onun hiçbir zaman sonsuza gidilebilecek kişi olmadığı inancıyla, yeniden, anını yaşamadan, kafada yaşananlarla, hayallerle estek köstek yürümeye çalışmak... Donup kalmak, DOKUNAMAMAK.

Su, yeniden su ihtiyacı, şelaleler, akarSULAR... Her defasında yalnız kalmak, tavşan olmak isteği"... Anlaşılmayı bekleyemez, ama anlayamaz da; sokağa çıktıklarında o rahatlıkla, doğallıkla "herkes şimdi bana bakıyor" diye düşünmeden, utanmadan nasıl yürünebildiğini bir türlü anlayamaz. Çok yabancıdır bu duygular, çok yabancıdır kadın olarak ve erkek olarak büyümüş olmak.

Vucuduna yabancıdır, başka vücutlara da doğallıkla... Yaz aylarında gözüne hoş görünen yalnızca çocuklardır, tavşanlardır. Onların çıplaklığı güzeldir, büyüklerin asla. Hele utanılacak bir şeyler taşıyormuşçasına orasını burasını çekiştirip, örterek bir kadın vücudunu sevmek en zorudur.

Sevgi yüceltmelerinden, gerçek aşk hayallerinden, o temizlik sanılan pislikten kurtulmak; denize derinlemesine dalıp gidebildiğince can yakan anılardan, geçmişten silkinerek su yüzüne çıkmak zordur.

Ama mümkündür de...

Filiz K.

BİLİM? POLİTİKA?

Biz kadınların ezilmesinden söz etmeye çalıştığımda, çok sık olarak "bilimsel bir temeliniz yok" eleştirisiyle karşılaşıyorum. Ve ben, bu eleştirinin söylediğim şeylerden önce, mücadele alanı olarak cinsiyetçiliği seçmiş olmamdan kaynaklandığına inanıyorum. Çünkü, bu eleştirinin hemen arkasından ve buna paralel olarak eklenen şu oluyor: "kadınların ezilmesi ikincil sorundur, dünyada daha temel sorular var." Ve sık sık da "ama erkekler de eziliyor" diye hatırlatılıyor. Sanırım, birçok kişi kadınların ezilmesinden söz etmenin, buna karşı mücadele vermenin ancak diğer ezilenleri, ezme-ezilme ilişkilerini görmeden mümkün olabileceğine inanıyor.

Oysa, sorunları temel sorun, tali sorun olarak ele almadığını, hele kendinin de içinde bulunduğu ve dünyanın yarısı olan bir cinsin yüzyıllardan beri eziliyor-sömürülüyor olmasını asla ikincil bir sorun olarak ele alamayacağını, diğer ezme-ezilme ilişkilerinin farkında olduğun halde kendi cinsinin sorunlarıyla mücadele etmeyi seçtiğini, kadınlar kendi sorunlarına sahip çıkmadıkça toplumsal değişikliklerin kadınların durumunu değiştirmeye yetmeyeceğini düşündüğünü, dünyanın değişiminin çok yönlü mücadelelerle gerçekleşebileceğine inandığını da akla getirmek mümkün olmalı. Halbuki ilk akla gelen asla bunlar değil de, kadınların ezilmesi gibi ikincil bir sorunu (nedense bu da tartışılmaz bilimsel bir gerçeklik) kendine mücadele alanı olarak seçtiğin için bilimsel olmadığın geliyor. Hele söylediklerini "bilim adamı" kabul edilmiş birilerine dayandırmaktan çok, böyle sıfatları olmayan ama bu konuda düşünen kadınlara dayandırıyorsan ve sen de etiketleri olmayan herhangi bir kadınsan, yani ciddiye alınman için beklenilen ölçülerden hiçbirine sahip değilsen, söylediklerin üzerine düşünmek yerine "bilimsel değilsin" filan deyip yanından geçip gitmek kolay oluyor.

Her şeyin açıklanmış olması mümkün mü?

Ve ben bu kadar çok "bilim" lafı edilince, sosyal bilimlerin de pozitif bilimler kadar 2×2=4 kesinliğinde şeyler söylediğine ve tüm ilişki-çelişkileri açıklamış olduklarına inanıldığını anlıyor, şaşırıyorum. Evet, her şeyin cevabı o bilimlerin içinde duruyor. bir baksak göreceğiz, bir bilimsel olabilsek "kadın, kadın" demekten vazgeçeceğiz, bugün söylediklerimizi söylemiyor olacağız. Ama bakmıyoruz, görmüyoruz, söylediklerimiz bilimsel kabul edilen tespitlerle çelişebiliyor, o halde haklı da olamayız. Oysa bilimler genel çerçeveler çizerler bence. Ve o çerçevenin içinde eldeğmemiş, açıklanmamış bir süre şey kalır. Bilim adamı denilen az sayıdaki insanın (beyinleri ne kadar güçlü olursa olsun) dünyada var olan her şeyi açıklamış, cevaplamış, tamamlamış olmasını beklemek bana pek mantıklı gelmiyor.
Ve zaten, hangi bilim dalı kadını konu almıştır? Nasıl ezildiğini, nasıl yaşadığını, tarihte nasıl yer aldığını, ya da bağımlılık ilişkileri sonucu kadınların neler yitirdiğini, erkek dünyasında kadın olarak yaşamanın kişiliği nasıl etkilediğini, v.s. hangi bilim dalı incelemektedir? Ben bu ve buna benzer soruların cevaplarını kadın olmak üzerine düşünen kadınların "bilimsel" sayılmayan deneme-derlemelerinde bulma şansımın, herhangi bir bilim dalında bulma şansımdan daha yüksek olduğuna inanıyorum. (böyle de oluyor.)

Bilim adamı (bilim kadını değil)

Her şeyden önemlisi de bilim bir erkek alanıyken ben niçin "bilimsel sonuçlar"

denilen şeylerin tarafsız olduğunu düşünmek zorundayım? Mesela benim kendi cinselliğim ile ilgili söylediklerim, Freud'un kadınların cinselliği ile ilgili söylediği şeylerle çelişiyorsa, ben "bilim adamı" gibi çok etkileyici o etikete bakmadan Freud'un yanıldığını düşünme özgürlüğüne sahip olmak istiyorum. Oysa böyle olmaz. O bir "bilim adamı" olduğu için, erkek olduğu ve kadınların cinselliğine erkek tarafından bakıp gerçek olmayan tespitler, yaptığı gözden kaçırılır ve ben de yaşadığım, duyduğum şeylerin bir bilim adamının tespitleriyle çelişmesi nedeniyle kendimi sapkın, garip hissedebilirim. Bu örnek buraya gitti mi bilmiyorum ama şunu söylemek istiyorum: kadınlar hakkında kadınların kendisi konuşsun. Neler yaşadıklarını kendileri anlatsınlar. Neyi istediklerini-özlediklerini kendileri belirlesinler.

Ezilmemize karşı çıkarken haklı olduğumuzu kabul etmek için, istek ve özlemlerimizi ciddiye almak için herhangi bir bilime dayanmamız, "bilim adamlarını" şahit göstermemiz beklenmesin. Çünkü bizim bilimimiz henüz yok.

Bilimden yararlanmamaktan söz etmiyorum. Belki de tam tersi, bilimden "yalnızca" yararlanmaktan söz ediyorum. Bilimin özellikle biz kadınlar için her şeyi açıklamaktan uzak olduğuna inanıyorum.

Ve kadınlara, bizlere işaret edilen bilimlerden çok, bu bilimlerden yararlanan, ama kendimizin oluşturduğu bir ideolojinin yol gösterebileceğini düşünüyorum.

Kadınlık durumlarından söz eden, sorgulayan, cevaplar arayan, kadınların kadın olmaktan kaynaklanan acı ve sorunlarından söz eden, dünyaya kadın açısından bakan, çözümler arayan bir ideolojidir ki kadınların yüzyıllardan

YAZMAK-KONUŞMAK?

beri "ikinci cins" olarak yaşamaktan kaynaklanan eziklıklerinden silkinmesine yardımcı olabilir.

Eziliyorum ve buna karşı çıkıyorum

Dığer yandan "eziliyorum ve buna karşı çıkıyorum. Kendi politikamı yapmak istiyorum" diyen birinın karşısına "Bilimsel ol" diye dikilmek bana hiç anlamlı gelmiyor. Ezilen her insanın, sınıfın, kesimin bu duruma karşı çıkması tercih edilen bir durum değıl mi? İnsanlar ancak bılımle haşır-neşir oldukları zaman mı yaşadıkları haksızlıklara karşı çıkma hakkına sahipler? Bu dünyada ne kadar insan bılımle yakından tanışma şansına sahıp? Bir avuç insan. "Karşı çıkma" politikasını yapma hakkına yalnızca bu çok özel bir avuç insan sahıpse, dünyanın değişmesi sanıldığından da zor olsa gerek. Özellikle de ezilen kesım, sınıf ve cinsin bilimden en uzak kesimler olduğunu düşünürsek... Politika özel insanların yaptığı, hayatın dışında özel bir uğraş mıdır? Bence polıtıka hayatımızdan söz etmektir. Yaşadığın haksızlık ve acılara karşı çıkmaktır. Bu durumun sürüp gitmesini sağlayan, alışılagelmiş bakış karşısında yeni bir bakış öne surmektır. Bu bakış doğrultusunda yaşadığın durumu değiştirmeye çalışmaktır. Bu da herkesin hakkı olmalı, yalnızca çok bılenlerin, çok okuyanların, çok akıllıların değıl. Bunun yaygın bir anlayış olduğuna, bu anlayışın da birçok insanın polıtika dışında kalmasına neden olup, haklarına sahip çıkmasına engel olduğuna inanıyorum.

Tanıklıklar

Aynı şekilde yazmak ve konuşmak çevresinde yaratılan havanın da birçok insanı yazmak ve konuşmaktan alıkoyduğuna inanıyorum. Mesela, Feminist'e gelen eleştırilerden biri de "teorik yazıların az olduğu, yüzeysel olduğu" üzerineydi. Bu biraz bizlerin çoğunun ilk kez yazıyor olmasından ve söylemek istediğimiz her şeyi henuz söylememiş olmamızdan kaynaklanıyor. Ama bir de Feminist'in, bir dergının biçiminden, içeriğinden beklenilmesi alışılagelmiş bazı ölçulere uymamasından kaynaklanıyor.

Her şeyden önce hiçbirimiz teorık yazılarla donatılmış bir dergi düşunmedik. Kadınların kendi tanıklıklarından söz ettıkleriyle yazılar, hiç de teorik yazılardan daha önemsiz değıl. Bu tanıklıklar: hem, kadınların yaşayıp, duyduklarının kendileri tarafından anlatılması açısından önemli, hem yaşantılarını birbirleriyle paylaşıp, ne kadar benzer durumlarla yüz yüze geldiklerini anlayıp, başlarından geçenlerin kendi özel durumları değil, bır kadınlık durumu olduğunun farkına varmaları açısından önemli, hem de yaşantıların ve sorunların paylaşılmasından doğan duygudaşlığın dayanışmanın ilk adımı olması açısından önemli.

Yazmayı ve konuşmayı denemek

Bunun yanında, sanırım dergideki bazı yazılar da uslupları nedenıyle teorik yazı varsayılmadılar. Çünkü teorik yazıların ağır bir dille yazılmasına, içinde bol miktarda bilimsel kabul edilen terim ve kavramların bulunmasına öylesine alışmışız ki, günlük dille yazılmış ve yazanın kendi düşünceleriyle oluşturulmuş yazıları kolaylıkla önemsemeyebilıyoruz. Oysa tercih edilen dil bu olmalı diye duşünüyorum. Çunkü o ağır-ağdalı dil insanda korkunç bir yabancılaşma duygusu uyandırıyor. Sanki burada, bu dunyada olup bıtenlerden, yaşadıklarımızdan değıl de, başka bir yıldızda, başka yaratıkların yaşadıklarından söz edıyor gibi oluyor. Ayrıca, yıllar boyu karşılaştığımız yazıların çoğu bu uslupta olunca, insan yazma işinin öyle herkesin harcı olmadığına inanmaya başlıyor. Ve söyleyecek sözü olanlar dahi, kendisi yazmayı denemeyip, bu işi "daha iyi yazanlara" bırakıyor. Oysa sözü olan herkes yazmayı, konuşmayı denemeli. Nasıl politika yalnızca "daha iyi bılenlerin" işi değilse, konuşmak ve yazmak da yalnızca "daha iyı yazanların", "iyı hatiplerin" işi değil.

Butün bunlar biz kadınlar için önemli konular diye düşünüyorum. Çünkü, bizler o dile yabancıyız. Bunun yanında, yazmak-konuşmak hep erkek alanları olduğundan bu konularda tecrubesiz ve çekingeniz. Bir de bunlara kendımize güvensizliğimiz eklenince, kendimizi ifade edemez durumda kalıyoruz. Oysa ifade etmeye çalışmalıyız. Kendi sözümüzü kendimiz söylemek istiyorsak yazmayı ve konuşmayı denemeliyiz. Kendi tarzımızla-uslubumuzla...

İdil

FATMA HANIM NASIL

Güneşli bahar, kokulu sabahta Fatma Hanım mutfakta. Ateşe çorbasını koydu, sütlacını da, sıra geldi soğan doğramaya. Pencereden baktı gökyüzüne, soğan kokusu baharın kokusunu bastırdı, içindeki sıkıntıyı büyüttü. Anıden aklına takılıverdi 25 senedir erken başı bağlanmış tazeliğinde kaç kilolarca soğan doğradığı, yaş akıttığı (gözlere iyi gelirmiş, bu lafı da kim çıkarmış, nerede incelemiş) kaç adet dolma sardığı, kaç tepsi börekleri, çörekleri, kekleri fırınlara sürdüğü... Ömür biter Fatma Hanım bitmez. Üzerine fenalık çöktü, tabureye ilişti kaldı. Kaynayan çorba, sütlaç taşmaya, gözlerinden akan yaşlarla karışıp evi doldurmaya, kapılardan pencerelerden taşıp diğer evlerden içeriye sızmaya başladı. Komşu evlerden çığlıklar yükseldi; — Ayol Fatma Hanım'ın evinden akan pislik neyin nesi? Nasıl da temiz kadıncağızdır. En iyi pasta yapma, reçel pişirme yarışmalarında birincilik madalyaları aldı. Her zaman bembeyaz, sakızlar gibi çamaşırları o astı. Çocuklarının okul yakalarını kolasız koymadı, kocasını bıçak gibi ütülü pantolonlarla, tiril tiril gömleklerle gezdirdi; camlarını, kapılarını pırıl pırıl parlattı, kapı önündeki paspasına bile fırfır taktı.— "Vah Fatma Hanım vah" diye dövünüp, kocasına haber ilettiler. Kocası önce "Bana ne ya, kadın işi ben ugraşamam" dediyse de durumun vehametini anlayınca pantolonu ziller çalarak geldi, gördu ne yapacağını şaşırdı. Pislik mahalle boyu ilerliyordu, başka kocalar da yardımına koştu. Heyhat artık çok geçti... Devlet baba geldi; mahallenin etrafı sarılarak operasyon başlatıldı. Tüm emici pompaları, su sıkıcıları getirdiler. İtfaiye yetişti. Anlamayıp da "Yangın mı var" diye soranlara, birisi muzurca "Ya, aile tutuşmuş" deyince "Tövbe tövbe estağfurullah"ları işitti. Olay yayılınca basın mensupları, televizyon, kameralarını kapan koştu. Basına 'çekim yapmanın yasak' olduğu yetkili-etkili bir ağızdan bildirildi. Yine de uyanık, inatçı televizyoncu Dundar Bey duruma el koyup, hayat bilimleri uzmanına ulaşmayı becerince, uzman "Operasyonun zor olduğunu, binlerce yıllık birikmiş pisliğin sıçrayıp her yana bulaşmasından endişe ettiklerini, sayısı belirsiz kadının helâk olduğunu, boğulduğunu, çoğunun da ağır yaralı bulunduğunu" açıkladı. O gece kocalar hiç gözünü kırpmadı, çocuklar susmadı, yaşlılara bakan olmadı.
Ölen hanımların anısına anıt dikilmedi...

Fatma Burkay

BOĞULDU?

bekle

| erkekler gider. kadınlar ya peşlerinden gider ya da beklerler. peşlerinden gidildiği zaman, bunun adı birlikte gitmek olur. karar veren, faaliyeti esas olan erkeklerdir. erkeğin gitmesi gerekince, ya da o gitmeyi uygun görünce, karısı da onunla gider.

erkekler bazen önemli şeyler için giderler. yüzyıllardır erkekler, arkalarında onları bekleyen, merak eden sevgililer, nişanlılar, eşler bırakıp savaşa giderler. savaşan erkeğin ihaneti ülkesine olabilir, bekleyen kadınınkiyse erkeğine. bütün mesele onun "kimsenin bilmediği gibi beklemeyi bilmesindedir". "o" hep kadındır.

devletler, ordular erkektir, erkek alanlarıdır. ama devleti yıkmayı hedefleyen politikaların üretici ve yürütücüleri de esas olarak erkekler olmuş hep. dolayısıyla, böyle sebeplerle cezaevlerine düşenler de erkekler oluyor. kadının içerde, onu belki de çocuklarıyla bekleyen erkeğin dışarda olduğu durumlar yok denecek kadar az.

bir kadının eşi olmak, hiç bir zaman bir erkeğin kimliği olmaz. bu "duruma düşen" bir erkek, kendini çok rahatsız hisseder ve toplumsal olarak aşağılanır. oysa, birinin eşi olarak tanımlanmak kadınlar için normal, hatta kaçınılmazdır.tutuklu bir erkeğin eşi olmak, kolaylıkla bir kadının kimliği olabilir. mahpusluk şiirlerinin, bekleyen, özleyen, yüreği sevdayla dolu, varlığı ve sevgisiyle içerdekine güç veren kişisi kadındır. bu şiirleri daha çok erkekler yazmıştır zaten. dolayısıyla "tutuklu eşi", cinsiyetsiz değil, kadın bir sıfat.

zaten, tutuklu da, cinsiyetsiz değil. erkek anlatan bir lâf. yaşar kemal, metris cezaevine yaptığı ziyarette "yazık bu delikanlılara" demiş. bir dergide diyelim,"bir mamaklı'yla röportaj" diye başlık görsek ve röportaj bir kadınla yapılmış olsa şaşırırız. cezaevindekiler, delikanlılardır. oğullarımız, kardeşlerimiz, kocalarımızdır.

dünyada kadınlarla erkekler arasında bir işbölümü var. erkekler hep dünya için, toplum için birşeyler yapıyorlar da, kadınların çoğuna sadece erkekler için birşeyler yapmak düşüyor. kadınlar, hem kocalarına hizmet ediyor, ihtiyaçlarını gideriyorlar, hem de onların yaptığı "şeyleri" desteklemek durumundalar. kocanın yaptığı şeyin, düzeni değiştirmeye yönelik politika yürütmek olması, kadın özel olarak itiraz etmedikçe, bu iş

...mek

bölümünün, kadının bu konumunun değişmesini gerektirmez. yalnız, bu durumda, kadın kocasından ötürü, onu desteklediği için, "davayı" destekliyor olur. kadınlar kocaları için yaptıkları şeyleri, "düşünceler" için yapıyorlarmış gibi yaşayabilirler. tutuklu eşi olunca da, kadının içerdekini desteklemesi ve ona bağlı kalması, savunulan görüşlere bağlılığından daha önemli olabilir kolaylıkla.

zaten, bir erkeğe bağlı kalmak, hep kadınlara düşer. varolan aile anlayışı içinde daha çok erkekler, karılarından başka kadınlarla da beraber olurlar. bu tek-eşli aşk ahlâkı içinde, kocanın çok eşliliğinin, yaygın toplumsal meşruiyeti vardır. bir kadının kocasını "aldatmasıyla", bir erkeğin karısını "aldatması"nın sonuçları çok farklıdır. çapkın diye nitelendirilmekle, orospu diye nitelendirilmek karşılaştırılamaz bile.

böyle bir dünyada, erkek içeri düştüğünde, dışarıda kalan kadının sadakâti sınanır. dışarıdaki kadının "ben senin yerinde olsaydım" demesi zordur. sadık olacak mı, olmayacak mı, benden başkasını sevecek mi, yoksa bana bağlı kalacak mı... sorularını soran ve bağlılık bekleyen, erkektir. verili aşk anlayışı içinde, birden çok kişiyi, birarada, bu sevgileri paylaşarak sevmek yoktur. böyle olunca, dışarıdaki kadın ya beklemelidir ya terk etmelidir. dışarıdaki kadınlar, sevdikleri ve içerde olan adamdan başkasını sevemedikleri için mi, yoksa beklemek gerekli olduğu için mi beklerler, bu bazan karışır. bu arada bildiğimiz, babalarımızın ağbilerimizin, hemen her erkeğinki gibi olan düşünce ve duyguları, doğru tavır yanlış tavır diye, politik bir ahlâkın içinde ifade edilir. bekleyen yüceltilir, terkeden dışlanır. böylece, egemen olan, geleneksel ve cinsiyetçi değerler hiç eleştiri almaz.

ben bu yazıyı bir şeyler önermek için yazmadım. ama ben içerde olsam, dışarıda sevdiğim bir erkek olsa ona şöyle derdim, "beni sev, beni sevmezsen çok üzülürüm, kendimi çok yalnız hissederim, ama beni sevmen başkalarını sevmene engel olmasın, çünkü böyle olursa yine acı çekerim."

tercih ettiğimiz ilişkiler ve değerler için acı çekmek daha iyi galiba

handan

YAZIN
YAYINCILIK

ANJA MEULENBELT

Feminizm ve Sosyalizm

çıkıyor...

SHP'nin Kadın Bakanlığı Yutturmacası

Feminist'ler konuşmaya, yani Türkiye'de de varolmaya başlayalı beri kadınlar için de bir şeyler yapma gereği gündeme geldi.

Her Parti üyelerinin "hanım' larını örgutlemek, bu kadınlar aracılığıyla partinin propagandasını kadın seçmen arasında sürdürmek için kadın kolları kurması bir zamanlar adetti. Yeni Partiler Yasası, kadın kollarına izin vermediği için partiler de propagandalarını dolaylı yollarla sürdürüyorlar. Örneğin, Aileyi Kalkındırma Vakfı, ANAP'ın kadın kolu gibi çalışan paravan bir örgütlenmesi. Tüm muhalefeti çatısı altında toplamak isteyen SHP de CHP 'nin kadın kolları geleneğini sürdürmenin yollarını ararken, kuruldugu yıllarda başlayan kadınların bağımsız kıpırtılarını görmezden gelemezdi kuşkusuz: Bir kadın hakları komisyonu kuruverdi. Bu komisyon neler yaptı bilemiyorum ama Nairobi'ye gidebilmek için mecliste onaylanan kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesini uygulatmak için hiçbir şey yapmadığını biliyoruz.

Buna karşılık gundeme getirdiğimiz kadın hakları konusuna el koyup, kadınlardan oy toplamak için bir de Kadın Sorunları Bakanlığı öneriyor. Bunu da son derece acemice yapıyor: Bir yandan Kadın Sorunları Bakanlığı vaadederken öte yandan kendi örgutünde kadınlara yer vermiyor!

Bu konuda doğrudan tanık olduğum bir iki olayı aktarmak istiyorum. İlki bundan iki yıl kadar önce Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi etrafında başlattığımız imza kampanyası sırasında, imza toplamak için gittiğim SHP'nın 8 Mart kutlaması: Salon hınca hınç..erkek dolu..Dilekçeleri alıp karılarına götürmek isteyen erkeklere soruyorum: "Neden karılarınız burada değil?" "Evde iş var, çocuk var." cevabını alıyorum.. 8 Mart'ı erkekler kutluyor, kadınlar evde iş yapıyor! Gerisini siz düşünün.. Konuşmacılardan İlhan Selçuk'un anlattıklarını hatırlamak bile istemıyorum. Ama Ayla Akbal'a ilettiğim bir soruya, yanıtını unutamıyorum: "SHP, parti organlarında yer almaları için kadınların lehine kota koymayı (parti organlarında kadınlara % 25 oranında yer ayırmak) düşünur mu?" "Hayır, ne gerek" diyor, Ayla Akbal. "Biz erkek- kadın ayırmıyoruz. Kadınları erkeklerle eşit kabul ediyoruz, kotaya gerek yok. " (Uluslararası Sözleşme bile kadınlardan yana ayırımcı önlemler öngörürken...)

Dayağa Karşı Dayanışma Şenliği'nde mikrofon kullanma alışkanlığından parti propagandası için yararlanmak isteyen Perihan Balcı "Neden SHP'nin Kadın Hakları Komisyonun'da erkekler var, neden SHP'nın Kartal Kadın Hakları Komisyonu nun Başkanı erkek?" soruma da "Haklarımızı erkekler daha iyi savunur diye düşündük, ayrıca Başkanın yönetim kurulundan olması gerek (o niye, belli değil) ve yönetim kurulunda kadın yok.." (o niye, belli!) cevabını verdi..

Hal böyleyken SHP'nın Kadın Sorunları Bakanlığı'nı programına koyması nedendir acaba? Cevabı Perihan Balcı dolaylı olarak veriyor: "Avrupa'da bütün Sosyalist Partiler kadın haklarını programlarına alıyorlar, iktidar olduklarında Bakanlık kuruyorlar."

Acaba Avrupa Sosyalist Partileri ne zamandan beri kadın haklarıyla uğraşıyorlar? Bağımsız kadın hareketi kendini siyasal taraf olarak kabul ettirdikten bu yana olmasın?

Kadın Hakları Bakanlıklarına gelince, bu türden ilk uygulamayı Kadınların Kurtuluşu Hareketi (MLF) nin yükselmesinden sonra Fransa'da sağcı bir iktidar döneminde gördük. Bakanlığı

ve bütçesi olmayan bir Devlet Bakanı vardı Giscard' d'Estaing'nin .Hatta uygulamadaki kürtaj yasası ilk o zaman askıya alındı.

•Sosyalist iktidarın Kadın Hakları Bakanı na gelince Yvette Roudy başından beri hareketin içinde yer almış feminist bir kadın. Bakanlığı süresince en yakın iş arkadaşları ve yasa önerileri hareketin içinden geliyor.(SHP iktidar olsa hangimize danışır dersininiz?..)

Fransız Kadın Hakları Bakanı nın feminist kimliği bile, Bakanlığın, varlığını ve gücünu kadın hareketine borçlu gözardı etmesini önleyemedi: Sosyalist Partiler hareketin bazı taleplerini programlarına alırken, bunu kendi dünya görüşleri doğrultusunda yaparlar. Örneğin kadın erkek eşitliği hareketin asgari bir talebiyken, Bakanlık programının çerçevesini oluşturur. Hareket, varolan erkek değerlerini sorgularken , Bakanlık bu değerleri oldukları gibi kabul eder. Feminist eleştirinin köktenligi yok olur gider. Kimi gerçekten Feminist talepler, yasa teklifi haline gelebilirse de, sosyalistler iktidarda olsalar bile meclisten geçemez (örneğin cinsiyetçiliğe karşı yasa). Kadın Hakları Bakanlığı (Fransa) ile Eşitlik Konseyi (Yunanistan) gibi kurumlar doğrudan bağımsız kadın hareketinin sonucu ve kazanımı oldukları içindir ki bağımsız hareket tarafından denetlenemedikleri zaman - yani bağımsız kadın hareketi, sosyal demokrat hareket kadar güçlü olmadığı ölçüde- kaçınılmaz olarak ana hedeflerinden saptırılırlar, aldıkları önlemler kalıcı olmaz ve sosyalistler seçimi kaybettiklerinde ya da yeniden kazandıklarında , kadın hareketi canlı değilse eğer, tarihimizin şanlı bir anısı olup gider.

Bizim de kadın açısını savunan kadınlar olarak, bağımsız örgütlenmeye özen gösterip, siyasal arenada özgül taleplerimiz ve siyaset yapma biçimimizle varolmaya çalışmamız, SHP ya da başka partilerin uyutmacalarına kapılmamamız şart. Ancak böyle güçlenir, erkek egemenliği ve cinsiyetçiliğe karşı mücadelemizde yol alabiliriz.

Bu seçimlerde bağımsız feminist aday çıkaramadık, hiç olmazsa biran önce her durumdan kadının taleplerini dillendireceği mesela bir Kadınlar Kurultayı için örgütlenmeye başlasak diyorum... Taleplerimizi en iyi biz bilir, biz savunuruz!

Stella Ovadia

seçim denen bu oyunda kadınlar figüran bile olamıyorlar

önümüz yine seçim. sözde parlementer demokrasının yandaşları ve muhalifleri yine politik düşüncelerini savunacaklar. türlü siyasal akımlar ülke seçmenlerinden kendilerine oy vermelerini ya da hiç oy vermemelerini isteyecekler. bu seçmenlerin yarısı da kadın. bu nedenle varolan politikanın biz kadınlar için ne ifade ettiğine kısaca bir göz atmak yararlı olacak kanısındayım. ben bu noktada yalnızca kafama takılan bazı noktaları sıralayacağım. bundan ötesi benim bulunduğum noktadan daha kapsamlı ve tarihli bir politik örgütlülüğü gerektiriyor.

duygu asena, kadınca'nın eylül sayısında, "kocanız hayır diyor diye sizin de kararınız hayırsa, siz evet verseniz ne olur, hayır verseniz ne olur?" diyor okuyucusu olan kadınlara. çok doğru. ama bence kadınların her alandaki edilgenliğinin politikaya yansımasının esas nedeni erkek egemenliği, patriyarkal aile yapısıysa da bunda politika diye yapılan şeyin gerek kapsamı gerekse yapılış biçimi ve alanlarıyla kadınları tamamen dıştalıyor oluşunun da payı vardır. yani biz kadınlar politikanın uzağında kalıyorsak bunda bizi uzağa iten politikacıların ve politikanın kendisinin rolu büyük.

önümüzdeki erken seçimlerin esasoğlanları olan politikacıların ve bunların ait olduğu partilerin çoğunlukla erkeklerden oluştuğunu farketmemek güç. evet, kadınlar "parlamenter politika"nın dışında kalırlar çünkü bu politika öncelikle para ister. "para", yani kapital genellikle kadınların elinde ve tasarrufunda bulunmaz. kadınlar, kapitalden ya babaları ya da kocaları dolayımıyla geçimleri için yararlanırlar. tıpkı herhangi bir işe para yatırmalarının güç olması gibi "politika"ya para yatırmaları da guçtur. hadi diyelim kullanabilecekleri böyle bir para var. politikanın yapıldığı erkek alanlara bir kadının sızabilmesi çok güçtür. üstelik herkes öyle kolayına bir kadına güvenip onu herhangi bir şeye aday olarak bile seçmez. üstelik politika zaman işidir. oysa kadınların genellikle bakacak çocukları, yapacak yemekleri, yıkayacak çamaşırları vardır. en muhafazakârından en muhalifine hiçbir partinin örneğin merkez komitesi toplantısında, kimse çocuk ağlaması istemez. bir kadının bütun bu engelleri aşıp politikaya atılması için kadın olma özelliklerinden vazgeçip "erkekleşmesi" gerekir ki genellikle olan da budur. üstelik kadınlar partilere, partilerin yetkili organlarına, hatta meclis'e girmeyi başarsalar bile hemcinsleri için fazla bir şey

yapamazlar. bunu anlamak için şu anda meclis'te olan kadınların verdikleri çeşitli demeçlere bakmak yeterli. hemen hepsi kadınlarla ilgili olarak hazırladıkları önergelerin nasıl kaale alınmadığından yakınıyorlar. şu anda meclis'te olan kadınların verebilecekleri önergeleri düşünün bir kez! hem bu bm'nin kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesi rastlantı sonucu geçmemiş miydi meclis'ten? hal böyleyken kadınların varolan politikaya atılmak için bütün bu fedakârlıklara katlanmasını beklemek zor. politikanın bu esasoğlanları biz kadınlara varolan konumumuzu, yani ezilmeyi, baskı altında yaşamayı kabullenmemizi vazediyorlar. bunun en aşikâr örneğini, anap'ın türk kadınını koruma vakfı (stella onlara haklı olarak türk ailesini koruma vakfı diyor) verirken, shp gibi daha "muhalif" partiler de kadın üyelerini kadın olma durumlarını sorgulamayan, tam aksine o durumu mutlaklaştıran politikalara yöneltmektedir. örneğin, "kadınlar evin alışverişini yaptıkları için hayat pahalılığıyla yüzyüzeler" ya da "cezaevindeki çocuklarımıza destek olalım" gibi. sanki cezaevinde çocuğu olan yalnızca analarmış gibi. yine shp, diğer yandan sanki bir programı varmış gibi kadın bakanlığı önerebilmektedir. bu şartlar altında biz kadınlar, sandık başına gitmeden önce bunlara ek olarak, bizim birazcık bile lehimize olan yasaların bu meclis'ten bir türlü çıkmadığını unutmazsak iyi olur bence.

esasoğlanlar bunları yapıp söylerken ya "karakter oyuncular", (ki onlar da bazen karşı sinemada oynayan filmin esas oyuncuları olabiliyorlar) yani muhalifler, yani varolan politikanın dışından oyuna müdahale etmek isteyenler ne yapıyorlar? onlar da bizim kadın olma durumumuzdan kaynaklanan sorunlarımızı, erkekler tarafından baskı ve iktidar altına alınışımızı tamamen gözardı edip bizim emekçi olma, anne olma vb.'den kaynaklanan sorunlarımızla ilgileniyorlar ve esas önemlisi biz kadınların ayrıca düşünmemiz ve örgütlenmemize gerek olmadığını, kendilerinin bizi "kurtaracaklarını" söylüyorlar. yani varolan politik yapının içi de bir dışı da değilse bile, dışı seni içi beni yakar nitelikte.

hal böyleyken ve feminist politika hiçbir parlamenter kalıba sığmayacak kadar radikal görünürken ne yapabiliriz? *feminist* dergisini çıkaranlardan bir bölümünün aklına gelenler; yine "kendini parlamento dışında tanımlayabilen muhalif yapılarla" dirsek teması, işbirliği ve deney alışverişi yapmakla, başka ülkelerdeki, daha ileri politik örgütlülük düzeyine sahip kadınların deneylerini izlemek oldu. birinci düşüncemizi biraz olsun gerçekleştirebilmek için, yaklaşan seçimlerde sosyalistlerin, feministlerin, çevrecilerin, eşcinsellerin, liberterlerin ve benzeri "parlamento dışı" muhalif grupların oluşturacağı bir sol bloğun aday gösterme ya da sadece propaganda yapma düzeyinde birlikte hareket edebileceğini düşünmüştük. bazı sosyalist dergileri çıkaranların da seçime yönelik olarak birlikte bir şeyler yapmaya çalıştıklarını duyunca onlara bu önerimizi açtık. ancak teklifimiz, yeni öncü, zemin, işçiler ve toplum, gelenek, ilk adım, yeni aşama dergilerinin oluşturduğu grup tarafından reddedildi. aşağıda geniş bir bölümünü çevirdiğim simone de beauvoir ve alice schwarzer arasındaki konuşmayı ise, bu konudaki bütün cevapları sağlamasa bile belki doğru sorular sormamıza yardımcı olabilir, verimli bir tartışma yaratır umuduyla yayınlıyoruz.

ayşe

"Bu Dünyaya Karşı Bir Oy"

Alice Schwarzer— Feministler olarak kadın hareketinin bağımsızlığını talep ediyoruz. Gerçi ben bunun kadınların toplumda etkili konumlardan kaçınmaları anlamına gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Siz ne dersiniz?
Simone de Beauvoir— Ben bu konuda tereddütteyim. Tabiî, eğer gücünuz varsa her zaman bir şeyler başarabilirsiniz. Ama, ne başarabilirsiniz? İktidar veren bir konuma gelmiş olan bir kadın erkekleşmeye başlıyor. Bir çeşit göstermelik kadın oluyor ve bu şekilde erkeklerin işini, onlar için, hem de daha iyi ve dikkatli bir biçimde yapıyor, örneğin Françoise Giroud(*) gibi.

A.S.— Bizim Batı Almanya'da yaşadığımız tatsız tecrübeler de böyle. Bu yuzden ben de soruyu, bata çıka belli bir konuma gelen tek tek kadınlardan çok, politik alanda-politik sürece mutlaka eklemlenmeden bir guç unsuru olabilecek hareket ve gruplar bağlamında soruyorum. Örneğin, dışarıdan baskı yaparak.
S.de B.— Evet, ama o zaman da göstermelik kadınların yaptığı gibi iktidar sahibi olanların kurallarına uygun olarak oynamamak gerekir.

A.S.— Peki, Batı Almanya'da önerilmiş olan bir kadın partisi fikrine karşı sizin tavrınız nedir?
S.de B.— Bunu sadece tuhaf buluyorum. Bir kere, bunun hiç bir başarı şansı olmayacaktır ve yalnızca simgesel olarak bir anlamı olacaktır. Ve ikinci olarak, kadın olmak kendi içinde yeterli değildir. Kadın bir başbakan, onun yerinde olan bir erkek başbakanın yaptıklarının aynısını yapacaktır. Örneğin, Mrs. Thatcher'ın hükümeti altında dikkate değer bir toplumsal adalet patlaması olmadı... Bu yuzden sorun, her ne pahasına olursa olsun iktidar sahibi olmak olamaz.

A.S.— Yine de, ben kadınlar partisi fikrini daha ciddı ele almanın önemli olduğuna inanıyorum, çünkü birçok kadın bunu çok şey vadeden bir yol olarak görüyorlar...
S.de B.— ... kendilerini muhtemelen çıkmaza sokacak bir yol. Hem "kadınlar partisi" deyimi ne anlama geliyor? Sonuç olarak, politika söz konusu olduğunda, kendimizi kadın sorunlarıyla sınırlamak istemiyoruz, her konudaki tartışmalarda yer almak istiyoruz. Ayrıca, erkek-egemen bir partinin yerine kadınıların iktidarda olduğu bir partinin olması dışında- varolan sistemin bir kopyasıyla, oyunun varolan kurallarına fazlaşıyla uyulmuş olunacağına inanıyorum. Ve oyunun varolan kuralları daima iktidarda olanların kurallarıdır.
İktidar mekanizmasının tekerleklerini yağlamak yerine onu frenlemeliyiz. Her alanda herhangi bir partiyle yetinmek yerine her alanda kadının sömürülmesine karşı mücadele etmeliyiz. Örneğin evişi sorunu var. Ekonomik bağlamda, bu kadınların ücret bile almadıkları görulmeyen çalışmadır. Bu çalışmaya karşı bir başkaldırı olsaydı harika olurdu! Ya da eşit olmayan ücrete karşı. Aynı zamanda, kadınların ev kadını ve anne rolune hapsedilmelerine karşı, kadınların kendilerini bu iş için her şeyden fazla feda etmelerine karşı da mücadele etmeliyiz.

A.S.— Batı Almanya ve Fransa'da seçimler yaklaştı. Biz feministler geçmişte yaptığımız gibi davranmaya devam mı etmeliyiz -yani son dakikada, oylar verilmeden birkaç hafta önce uyanıp, genellikle üzucu ve etkisiz olan birkaç top atışı mı yapmalıyız? Yani, sorunlarımızı kamuoyuna anlatmak, varolan bütun politik güreşin dışında bırakılamayacak bir güç faktörü olmak ve bizim oylarımız için rekabet eden partilerden birkaç ufak kabul koparmak için bu durumu kullanmamalı mıyız?
S.de B.— Niye olmasın? Ama partilerın ve adayların amaçlarını ortaya çıkarmaktan geri durulmamalıdır, çünkü bu onların oyununu oynamak olur. Deneyimlerimizden bildiğimiz gibi bu beyler, yarın tutamayacakları sözleri bugün kolaylıkla verebilmektedirler. Hem üstelik insan şu ya da bu konuyla ilgili olarak

* Giscard d'Estaing'in eski Devlet Kadın Sorunları Sekreteri.

verdiği bir söz için bir partiye oy vermeli midır? Ben bu tür bir pazarlıktan tiksiniyorum. Sız ne dersiniz?

A.S.— Batı Almanya'da da, sözde sosyalistlerle bağlantılı olarak "daha az kötü olma" konusunda çok şey söylendi...
S.de B.— Burada da sözde sosyalist olmaktan daha fazla bir şey değiller.

A.S.— Evet, ama yine de SPD'den biraz daha iyilerdir. Almanya Sosyal Demokrat Partisi'nın büyük bir bölümu Fransız sosyalistlerinden çok da Gaullist'lerin sol ve merkez kanatlarıyla doğrudan kıyaslanabilir...
Ama sonunda hep bu humaniteryen yaklaşımlara kapılıyoruz. Aslında, bizim "daha az kötü"müz, SPD, tamamen buna güveniyor. Pasif kalmak ve güya daha az kötü olana teslim olmaktan ibaret olan bu iki eğreti alternatif size de çok yetersiz gelmiyor mu?
S.de B.— Evet, yalnızca işleri nasıl değiştirebileceğimizi göremiyorum. Bunu kırmak için saldırgan bir strateji geliştirmemiz gerekir. Dışarıdan tabii! Böylece mümkün olan tek yol bir seçim boykotu gibi görünüyor ve bunun için de geniş bir politik harekete ihtiyacımız var. Aksi halde oy vermemek yenilginin kabulü anlamına gelecektir.
Bir seçim boykotu pasif kalmak anlamına gelmez, tam aksine aktif olmak gerekir. Bu partilerin ve parlamento ilkesinin neden sorgulandığı anlatılmalıdır. Yalnızca evde oturmak yetmez. Oy verilen yere gidip seçmen kağıdını imha etmek ya da "hayır" diye oy vermek gerekir. Bir seçim boykotunun geri tepip yalnızca sağın işine yarar hale gelmemesinin tek yolu budur. Boykot çok bilinçli bir oy olmalıdır: varolan haliyle bu dünyaya karşı bir oy! Varolan sistemde, politika adına yapılanlara karşı bir oy! Kadınların ve onların çıkarlarının tümüyle gözardı edilmesine karşı bir oy!..

A.S.— Hayatınızın çeşitli aşamalarında bu soruya karşı sizin kendi tavrınız ne olmuştu? Partilere karşı her zaman bu kadar eleştirel değildiniz, değil mi? Ellilerin başında Komünistlere oy verdiniz ve İkinci Dünya Savaşı'ndan önce de oldukça apolitiktiniz değil mi?
S.de B.— Aslında tam böyle değil. Savaştan önce aktif olmamama rağmen politikayla çok ilgiliydim. Sartre ve ben 1936'da Halk Cephesinin zaferinden büyük memnunluk duymuştuk. Ama gösterilerine katılmayıp seyrederdik. Tabii grevcilere yardımda bulunurduk ve kalplerimiz sol için atardı. Ama orada dururduk. Taktiklerimiz yoktu. Ve seçimlerle ilgili olarak -bir kadın olarak oy hakkım bile yoktu.(*) Ve Sartre ilke olarak oy vermezdi. Seçimlerden nefret eder.

A.S.— Ya İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra?..
S.de B.— Ben bazen Komünistlere oy verdim. Ve sonra bazı politik kampanyalarda çok aktiftim: Sömürge savaşlarına karşı, Hindi-Çin'deki savaşa karşı, Cezayir savaşına karşı (kamuoyunda asla bu adla anılmamıştı)-ama tabii protestoyu seçimlerde bir şeye eklemleyemiyorduk., çünkü bütün partiler bu anahtar konularda bizi yarı yolda bırakırdı. Cezayir'i ele alın-Komünistler kadar Sosyalistler tarafından da ihanete uğratıldı. Cezayir savaşına karşı dışarıdan, kenardan, yeraltından mücadele etmek zorunda kaldık. Ve aynı şekilde, kadınlar da muhtemelen dışarıdan, esas değişikliği istedikleri alanlarda mücadele etmek zorunda kalacaklar.

A.S.— Bu da bizi baştaki soruya getiriyor: nasıl başlarız?
S.de B.— Evet, bu belki de özellikle güç bir soru

* Fransa'da kadınlar oy hakkını İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra elde edebildiler

çunkü açıktır ki Muhafazakârlar yerine Sosyalistlerin dümene geçmeleri hafifçe bir değişiklik olması şansını arttırır.

A.S.— Ve bu durumda büyük ilkelerimizle küçük gündelik hayatlarımızın çarpışması eğilimi başgösterir.
S.de B.— ... ben de tam bu yüzden kendimi hep sallantıda görüyorum. Örneğin bazı hükümetlerin sosyal fonları ve asgari ücreti bırazcık arttıracaklarına ya da işçilere ve sendikalara biraz daha fazla hak vereceklerine vb. inansam, çok derinde yatan güvensizliklerim ve zaten varolmayan parlamenter demokrasiye -parlamento ve hükümette kadınların neredeyse hiç yeralmamaları, bu varolmayışını bir göstergesidir- olan temel itirazlarıma rağmen, bu hükümeti diğerlerine tercih ederim.

A.S.— Bu da bizi pazarlık konusuna geri götüruyor. Yine de bana öyle geliyor ki eğer kadınlar ve hattâ genelde bütün insanlar bu pazarlığın aslını astarını anlasalar bir adım ileri gitmiş olacağız-diğer bir deyişle, partilere açık çekler vermeyi bırakıp ne yapıp ettiklerine iyice göz kulak olsak. Nitekim son birkaç yıldır insanların partilerle ilgili yanılsamalarını kırdıklarının belirtilerini görmek mümkün. Bu aşamada kararlı eylem şarttır-bununla sömürüye açık bir teslim olma duygusunu engelleyebilecek etkili protesto biçimleri bulmayı kastediyorum. Ve yönlendirilme tehlikesi gözardı edilmemelidir. Bunu, kadınların emansipasyonunu yardım etmek yerine onu köstekleyen şu sözde "yeni dişilik"te de görebilirsiniz.
S.de B.— Ben de meseleye tam aynı şekilde bakıyorum. Şu anda maalesef, ileriye atılmış bir adımdan çok geriye atılmış bir adımı söz konusu. Burada, Fransa'da bunun temel nedeni hükümetin kadınların bazı taleplerini uyarlama akıllılığını göstermesi oldu. Bu yüzden şimdi kadınlar eskiden kendilerine yasaklanmış olan elit okullara giriyorlar, *Academie Française*'de bile kadınlar var -bugün bir kadının her şeyi başarabileceği, eğer başaramıyorsa bunun kendi hatası olduğu yanılsamasıyla karşı karşıyayız. Bütün bunlar şu sözde "yeni-dişilik"le -yani. kadın ve doğayla bağlantısı, kadın ve analık içgudüsü, kadın ve fiziksel varoluşu (kimileri "kadınlar rahimleriyle yazarlar." diyecek kadar ileriye gidiyor.) vb. geleneksel kadınlık değerlerinin statüsünün zenginleştirilmesiyle- el ele gitmektedir. Kadınların bazı taleplerini karşılamaya yönelik ufak bir çabayla birlikte kadınları geleneksel rollerine hapsetmeye yönelik bu yenilenmiş deneme; kadınları suskun kılmaya çalışmanın formülü budur. Ve trajik sonuçlarından da görulebileceği gibi maalesef gerçekten başarılı bir yaklaşımdır bu. Kendilerine feminist diyen kadınlar bile her zaman bunun arkasını görememektedirler. Bir kez daha kadınlar. "öteki" bağlamında tanımlanıyorlar, bir kez daha "ikinci cins" kılınıyorlar.

A.S.— Bu bana kadın barış hareketlerinin yükseldiği temel arka planmış gibi geliyor. Genellikle en iyi niyetlerle tabii, hangi aklı başında insan barışı savunmaz ki? Kadınlar ve barış-hep aynı eski hikâye, hem de bizim pasif niteliklerimizi hatırlatmak için uydurulmuş bir hikayedir.
S.de B.— Kadınlar neden erkeklerden daha fazla barış yanlısı olsunlar? Ben bunun iki cins için de eşit önemde bir konu olduğunu duşünüyorum. Ve üstelik bugün barışın sağlanması konusunda bildirgeler ve kampanyalarla gerçekten bir şeyler yapılabileceğine kim ciddi olarak inanabilir? Bu tamamen saçmalıktır. Barışı korumak ya da sağlamak için mucadele etmek gerekir. Ve bu mucadelenin savaş ve barış kararlarının alındığı yerde olması gerekir! Kadınların kabullenmeye çok teşne oldukları "Savaşın insan gucünü sağlamak istemiyoruz" savı yalnızca anne olan kadınlar için geçerlidir. Böylece anne olmak demek barıştan yana olmak demektir. Yeşiller de benzer savlar ileri suruyorlar. Ekolojinin feminizmle eşitlenmesi beni çok rahatsız eden bir şey. Otomatik olarak bir ve aynı şey değiller.

A.S.— Bir kez daha kadınların doğaya erkeklerden daha yakın varlıklar olarak tanımlanmaları cinsiyetçidir...
S.de B.— Tam öyle. Bunlar kadınları emansipasyonuna yardım etmek yerine onu uzaklaştırıp enerjilerini tali konulara kanalize etmeye yönelik çabalar.

A.S.— Simone, yaklaşan Fransız seçimlerinde kişisel olarak ne yapacaksınız?
S.de B.— Ben mi? Ben oy vermeyeceğim!..

Paris, 1980

çamur

Bazı kadınlar kötü oluyorlar. Onların mayasını şeytan karıştırmış.
Ya da Eros mesela.
İstiyorlar.

• • • • •

Böyle bir şey -yani saksıdan çok bir dinazora benziyorsun.
Ve seni cezalar bekliyor.

• • • • •

Biri senin için kaygılanıyor. "Bazı şeylerin de korunması gerek.../ Sık sık kurulan ilişkilerin insandan alıp götürdükleri.../ İnsan kendini bıraksa, pek çok erkekten hoşlanabilir, ama..."
Bir ahlâk tınısı, hafiften bir çöküntü: Sen."İçindeki birtakım şeyleri" (?) harcama uçurumunun kıyısındasın, karşındaki kadınsa orada.\.

• • • • •

...biraz daha yukarda. Ve ardında, kadının cinsel arzusunu yüzyıllardır tanımlayan, sayısız ince işlerlikle sindiren, *utandıran*... erkek dünyası...

• • • • •

Kadın lezbiyen. Ortadaki "z" harfi ne kadar tiz kaçıyor! Belki kelimenin telaffuzu kadar bir çarpıntı geçirtiyor. Belki andan kısa süren bir cüretle sorular sorduruyordur.
İyi oluyor.
Sizin için. /Onlarsa şimdilik, sıkı kurumların altın yurdunda, devletin ve sadık bendelerinin resmî cinselliği heteroseksüalite tarafından çiğnenmek ve erkeklerinin kollarından sarkık kadınların aptal bakışlarına katlanmak tarihi sıkıntısını geçiriyorlar.

• • • • •

Hafifçe zıvanadan çıkıyoruz ve kadınları da erkekleri de sevebilen kadınlar görünüyor aralıktan.

• • • • •

Pürüzsüz hayat çizgileri- sabun kokusu, düzgünlük duygusu, kızlık zarı (düşünsel çeşitlemeleri), toplumsal kabul, sekiz saatlik uyku, tek eş, yeryüzü sarsıntılarına karşı direşken inşaat malzemeleri...
Pislik, düşerken aldığım yaralar, kalkmak, çürük, iz, toz, gözyaşı, yaşamın içine boşalan dizginsiz düş, onların kağıtlardan ezberleyip, söylentilerden işittiklerini yaşıyor olmak... Çamurun şiiri ve beklenmedik olasılıklarının çarpıntılı bilinci.

ve Emily Bronte'nin acıyan bedeni

"Ah! ürkütücü kendini yoklamak- acı fazla-
Kulak duymaya, göz görmeye başladığında;
Nabız atmaya başladığında, beyin düşünmeye,
Ruh tene değdiğinde, ve ten zincire."

Defne Sandalcı

"AŞK"

"Erkek" denince akla "erkeklik gururu"nun gelmesi gerektiğini, bu gurur türünün kadınlarda bulunmadığını, dahası bu duygunun insanın kendini sevmesi ve kendine saygısı olarak tanımlanabilecek gururla ilgisi olmadığını, kendini "erkek" olarak tanımlayan kişinin kendisini değil "erkeklık konumunu" sevdiğini tekrar tekrar denemek, bu garıp durumla tekrar tekrar karşı karşıya gelmek...

Ve aşk, şefkat, istek, özlem, zevk gibi duyguların bu türden bir duvara çarpıp kırılması, kişinin çırılçıplak kalakalması, bunun da kadın için "aşk" ilişkisi içinde mümkün olan tek yer olduğunu tekrar tekrar yaşamak. Çunku yatağa "erkek" kendini kadından ayıran erkeklık organı ile girmez, toplumun binlerce yıldır kendisine verdiği egemenlik konumu ve bunun rahatlığı ile girer. Koynunuza erkek cinsinden bir insan alacağınızı sanırsınız, erkek konumundan pohpohlanmaya alışık bir gurur alırsınız. Bunun da bilincinde olmamanız için her türlu duşünsel uretim, kurum yine yüzyıllardır işbaşındadır. Bir yandan fotoroman edebiyatı, bir yandan erkek-ağlamaz eğitimi erkeği "erkek" olmaya, kadını da kadınlığını bilmeye, yani ezik konumuna razı olmaya hazırlar. Erkekliklerine biraz insanlık karışmış olanlar kılıbık olur, kadınlığına biraz insanlık karışmış olanlar da taşaklı... Bu garıp guç dengesi en koyu aşk ilişkisinde de korunur, denge bozulur gibi olunca da "aşk" biter...

Bu iyimser bir tahmin. Aslında "erkek" erkekliğini kendisine en çok hatırlatan kadına aşık olur, kadın da kendisine kadınlığını hatırlatana. Bu işten fotoroman edebiyatı kazançlı çıkar.

Erkeklik gururu ne menem bır şeydir? Erkeklık gururu hassastır, havadan nem kapar. Belki de gizlice bilır tum gucünün organından değıl, fotoroman eğıtiminden geldiğini, pamuk ipliğine bağlı olduğunu da ondan öyle korkak davranır. Komplekslidir. Her şeyi kendine hak sayar ve bu her şey her gün değışebildiği gibi sınır da tanımaz, sınır kendinden başka tanrı tanımak anlamına gelir ki gerçek bir "erkek" buna hiç gelemez.

Terslenmeye ya da açık edilmeye, yüzlenmeye de tahammulu yoktur. Kimmış bu küstah ona sınırlarını gösterecek ya da despotluğundan alınacak, küsecek? Sadece kendini insandan sayar, karşı cinse söz, istek, varlık hakkı tanımaz, hiçbır despot egemenliğini paylaşmak istemez tabii!

Kendine hayran, karşı cinse karşı hoyrattır. Bu hayranlığı paylaşanlarla geçınebilır ancak.

Sız böyle bir "aşk"a hazır mısınız?
Ben değilım, artık.

Ayşegül

AŞK MEŞK

Bir daha başınıza gelmez sanırsınız. Bu tarakta beziniz yoktur. Erkek kullanmıyorum dersiniz. Biraz memnun biraz da endişelisinizdir. Gizlice. Memnun çünkü dert bitti. Beklemek. Özlemek. Aramak. Aramak mı aramamak mı? İşinizde gücünüzdesiniz, çok da dostunuz var. "Aramıyorsunuz". "İhtiyacınız kalmadı". Endişe de öyle başlamıştır zaten. Acaba hasta mıyım? Bir şey mi oldu bana? Feministlikten olmasın?

Hep kadınlarla konuşmak, onları akıllı, ilginç, hayat ve cevher dolu bulmak. Yıllardır akıllı bir erkeğe rastlamadınız. Konuşacak ne kaldı ki erkeklerle?

Erkek düşmanlığı mı? Neden olmasın? Hepsini kesmek? İsteyen bunu da savunabilir. Sizin şu sıra onlarla uğraşacak vaktiniz yok. Onları tatsız tuzsuz ve renksiz buluyorsunuz.
Sonra bir gün adamın biri gözünüze ilişir. Yakışıklı bulursunuz. Hayret! Yakışıklı ha? Yürüyüşünuz değişir. Şehirde yakışıklı bir adam var ve siz onunla ilgileniyorsunuz. Acaba rastlar mısınız yolda? Şehirle, sokaklarla, arabalar, sinema ve lokantalarla ilişkiniz değişir. Kendi kendinize değilsiniz artık. Onunla tartışırsınız olan biteni, filmleri, son dedikoduları. Kafanızın içinde bir cümbuştür sürer...

Nedense bu o kadar aptal da değildir. Yumuşak, babacan bir tavrı da var...

Gerçi yaz bitti ama neden olmasın?

Gül Ayşe

rujla öpülmüş çocuk resmi

Hayat kadınları, genelevler, kadın-erkek birlikteliğinin sadece evlilik denilen resmî fuhuş sektörüne bağlandığı ülkelerde gençlerin tek seçeneği.

Bir avuç kaymak tabakası gençliğin haricinde, erkekliğin ispat edildiği yaşa gelene dek büyük ağabeylerin ballandırarak anlattıkları yer, genelevler. Anlatılansa, kadın denilince iki adet göğüs, vajina ve ritimli olaydı.

Erkekler dünyasına ilk küskünlüğüm, ilk ayrılığım, onlardan çok farklı olduğumu hissetmem, eşcinsel olduğuma emin olmadan onların dunyasından nefret etmemdi. O zamanlar Samsun'un onbeşbin nüfuslu ilçesi Terme'deydim. İlçenin gençleri hep birlik olup, sonradan camiye çevrilen Samsun'daki geneleve giderlerdi. Onsekiz yaşına giren her genç bu kervana katılırdı. En büyük korkum, o yaşa sadece iki ay gibi bir zamanın kalmasıydı. Onlardan farklı olduğumu bildiklerinden, beni geneleve götürmek için hepsi sabırsızlıkla bekliyorlardı. Babam da onlarla aynı düşüncedeydi. İlk teklif babamdan geldi; erkekler kervanına katılmanın zamanı geldiğini söylediğinde iyice altüst oldum. Babam bana o ana dek asla verilmeyen parayı verdi: "Takım elbiselerini giy, kravat tak, yarın Samsun'a gidiyorsunuz, dediğimi unutma, sakın heyecanlanma, hadi benim ASLAN OĞLUM kendini göster!" diyerek beni yanağımdan öptü. Çocukluğumdan beri, yıllardır beni öpmemişti. Aniden, kendimi mutlu hissettiğim çocukluğuma, beni geri döndurmuştü.

O ana dek hiç hayat kadını görmemiştim. Filmlerdeki, erkeklere kötulük eden, yılan gözlü kadınlardı bildiklerim. Bir de annemin yatılı okuldayken sömestr dönüşü, babasıyla görüp, ·

bana anlattığı kombinezonla gezen, bol boyalı, küfürlü konuşan o şişman kadın. Sabaha dek uyuyamadım. Gün ışırken evden sessizce ayrıldım, buluşma yerimize çok önceden gidip beklemeye başladım.

Bir müddet sonra minibüsün içi hınca hınç dolu geldiler. Diğerlerini evlere uğrayıp almışlardı, tabii beni de aramışlar; kaçtığımı sanmış olmalılar ki görünce çok sevindiler. Terme-Samsun arası yaşamımın en kötü anlarıyla bezendi. Kaba saba şakalar, itilip kakılmalar; kasaba kızlarının kalçaları, göğüsleri konuşuldu uzun uzun... O anda birden çok sevdiğim Şenay'ımı anımsadım. Ne kadar içe kapanık ve güzeldi. Okul bahçesinde onunla yalnızken mutlu olabiliyordum. Kızların dünyasını seviyordum, sessiz ve saygılı. Erkeklerinkini söylemeye gerek yok. Bütün bunları düşünürken genelevin önüne geldik. Kalbim delicesine çarpıyordu. Zayıf, çelimsiz bir çocuktum, yaşımı asla göstermiyordum. Kapıda hemen polislerin gözüne battım. Bir tanesi beni yanına çağırıp kimliğimi istedi. "ilk kez mi geliyorsun?" diye sordu. Keyiflendi.

Arkadaşlardan biri yanıma gelip kadını beraber seçelim dedi. Hayatından bıkmış insanların yüzündeki ifadesinden anımsadığım numaralı gözlüklü kadını seçtik. "Acemiler de hep bana düşer, aşağıya in, on numaraya gir, soyun, geliyorum" dedi. Ahşap merdivenlerden aşağıya indim. Kapıda kadın mı erkek mi olduğu belli olmayan yaşlı birinin elinden peçeteyi aldım. Para isterken beni arzulu gözlerle süzdü. Paniğe kapıldığımdan odaya kendimi zor attım. Komidin ve karyoladan başka hiçbir şey yoktu. Birden duvarda "Sayın müşteriler, kolonya size aittir, kullanabilirsiniz" yazısıyla, rujla öpülmüş bir çocuk resmi gözüme ilişti. "Canım yavrumla mutlu günlerimden birinde" yazısı vardı. Demek anneydi. Bir zamanlar annemin beni öptüğü gibi, evladını öpmüştü.

Oradan kaçmak, yollarda koşmak arzusuyla yandım birden. O kasaba delikanlılarından kurtulmalıydım. Aniden fırladım. Merdivenlerden, salondan nasıl geçtiğimi, ne kadar koştuğumu anımsamıyorum.
İşte, fahişe denince benim anımsadıklarım. Rujlu dudakla öpülmüş çocuk resmi, gözlüklü o mutsuz kadın.

Kemal Yılmaz

BİZ KADINLAR ELELE !..

BİR ARAYA GELİRSEK, SORUNLARIMIZI DAHA KOLAY ÇÖZÜMLEYEBİLİRİZ. BU AMAÇLA; KADINLAR İÇİN

DAYANIŞMA VE DANIŞMA MERKEZİ

OLUŞTURUYORUZ.

1507602 no.lu

TELEFONDA, "BİZ KADINLALAR ELELE" DEMEK İÇİN

BEKLİYORUZ !..

KADINLIKTA DİRENMEK

Hiç işe girmek için başvurduğunuzda çocuğunuzun kaç yaşında olduğu ve kimin baktığı soruldu mu size?

Hiç "özel sorunlarını işine yansıtmamalısın" diye bir uyarı aldınız mı?

Hiç "ayın muayyen günleri zaten üretken olamıyorsunuz, neden illâ da çalışacağız diye tutturuyorsunuz!?"diyerek bam telinize basıldı mı?

Hiç sesinizin çok çıktığı söylendi mi? (Mecaz bile olsa!)

Hiç, "dünyaya dar açıyla bakmaktan kurtulmalısın" diye hatırlatıldı mı?

Hiç, "bugün sinirlisin, nedeni malumdur" denip söyledikleriniz kulak arkası edildi mi?

Bu soruya uygun bir cevap verince: "Yahu sen ne biçim kadınsın!" karşılığını aldınız mı?

Hiç, "bugün ne kadar şıksın" denerek yapılan hatalar unutturulmaya çalışıldı mı?

Hiç, bir kadına yakışacak uysallık, yumuşaklıktan yoksun olduğunuz, sert ve katı davrandığınız vurgulandı mı?

Ve hep hep kadınlık haliniz size bir şekilde hissettirildi mi?

Ve siz, bütün bunlara karşın, düşündüklerinizi söylemeye, doğru bildiğiniz gibi davranmaya devam edebilecek gücü kendinizde ne kadar zaman buldunuz?
Kendinizden nasıl da şüphelendiniz bir an değil mi? Herhalde bende bir sorun var. "Ortada hiçbir şey yokken, herkes sessiz ve sakin geçinip gidiyorken, habire sorun yaratıyorum" dediniz ve "sus artık be kadın, yerini bil. Kadınlığını bil! Kadınsan kadın gibi davran. Yok eğer bu çevrede yer edinmek istiyorsan, erkek-kadın ol yine" diyerek zorladınız kendinizi.

"Onların konuştuğu dille ve oynadığı kurallarla oyna! Sana ait olan, olmasını istediğin türde davranışlarla değil. Onların alışık olduğu, kendilerini yabancı hissetmedikleri davranışlarla onlara yaklaş, bak o zaman nasıl da kabulleniyorlar" diyerek geri adımlar atmaya kalktınız. O hiç beğenmediğiniz ve tepki duyduğunuz, içten pazarlığa, hesaplı oynamaya, kapalı kapılar ardında işler çevirmeye, hiç istemediğiniz halde kafa sallamaya yöneldiniz ve tabiî yüzünüze gözünüze bulaştırdınız.

Ne içindi tüm bunlar?

Sadece yeteneklerinizi olabildiğince engellemeden geliştirip, yaratıcılığınızı kullanabilmek için. Birinin karısı, kızı, sevgilisi, tanışı, arkadaşı olmadan, sadece kendiniz olarak kendinizi gerçekleştirebilmek için. Tek başınıza ve kendi ayaklarınızın üzerinde durarak. Kadınlığınızı yadsımaksızın, ona sarılıp, "ben kadın-insanım"ı vurgulayarak.

Oysa bu çıkışlarınız çoğu kez yanlış anlaşıldı değil mi? Hiç ummadığınız biçimde değerlendirilip, mahkûm edildiniz.

Çok şey istediğiniz, kendinizi "bir şey" sandığınız, öne çıkmaya çalıştığınız, iktidar istediğiniz ya ima edildi, ya da arkanızdan söylendi. Ve mutlaka dedikodunuz yapıldı.

Ama çok doğal değil mi? Çünkü onların kafalarında yer eden kalıplar içinde, onların kullandığı dilde bu davranışlarınızla siz ancak bu nitelemeleri hak edersiniz. Eğer eleştirmeye cesaret ediyorsanız, mutlaka kendinizi öneriyorsunuzdur, çatlak ses çıkarıyorsanız birinin kellesini istiyorsunuzdur, açıkça konuşulmasını talep ediyorsanız grupçuluk yapıyorsunuzdur.

Oysa size düşen susup beklemek, iktidar sahiplerinin -bunlar çoğunlukla erkeklerdir- sizi seçmesini ummaktır. O sevimli, huzur verici haliniz, tatlı diliniz, şıklığınız, ferahlatıcı neşeniz, kendini bilen suskunluğunuz ve de elbette ki

sabrınızla, umarak beklemektir sizden talep edilen.

Çünkü inisiyatif sahibi olmak, talep etme cesaretini göstermek, herkesin ortasında eleştiriler getirmek, öneriler geliştirmek, kendini ortaya koymak ve hak talep etmek onların dünyasına ait davranışlardır. O dünyaya girebilmek için en azından erkek-kadın olduğunuzu kanıtlamış olmanız gerekir.

Yoksa hep çocuk gibi azarlanıp, yerinize oturtulursunuz. Ya da işi "cazgırlığa" vurup, "edepsizleşir", "ukâlalaşırsınız". Nedense bunlar çoğu kez kadınlara yakıştırılan tanımlardır.

Onların diliyle konuşmayı başardığınız zaman da büyük bir değişiklik olmaz genellikle. Onların izin vermesini beklersiniz.

bir şeyler yapabilmek için ve bol bol fazladan çabalar sarf edip durursunuz.

Çok akılcı davrandığınızı düşünürken, birden ne kadar duygusal olduğunuzdan dem vurulur. Sakin olduğunuzu sanırken alabildiğine heyecanlı ve aceleci olduğunuz vurgulanır. Tam ayrıntılarla uğraşmayıp, dünyaya geniş açıyla bakabildiğinizi kurarken aniden dargörüşlülüğünüz yüzünüze çarpılır. Özel sorunlarınızı işe taşımamayı öğrendiğinizi sanıp kendinizi alkışlarken, evde ya da dışarda ne gibi sorununuz olduğu sorulur. Özetle, kolay kolay yaranamazsınız. Onların kalıplarına girmediğiniz sürece gözlerine de giremezsiniz.

Ama artık içgüdüleşmiş sabrınız, bu didişmeyi sürdürmenizin en büyük kaynağı olur. Dayanağınız da kadınlığınızda direnmenizdir. Yaratıcılığınızın önündeki engelleri tek tek parmaklarıyla aşındırırken, hem o dünyayı daha iyi anlar, hem de gücünüzün derecesini bir kez daha sınamış olursunuz. Ama bu mücadeleyi vermeyenlerden daha çabuk yıpranma ve tükenme uğruna.

Oysa istenen hem bütün bu engelleri dikmeye değmeyecek denli basit, hem de dikilen engelleri yerle bir etmeye değecek denli değerlidir. İstenilen sadece yaratıcılığımızı, yeteneklerimizi ve potansiyelimizi ifade edebilme özgürlüğü ve olanağıdır. Bu yönde iktidar istediğimiz, doğru olabilir ama bu iktidar denetlemek ve yönetmek için değil, özgürleşebilme koşullarımızı yaratabilmek içindir.

S.Nur

MUZIR KÜÇÜK KIZ

Ne güzel bir gün... Deniz, güneş, biraz uyku ve işte tatil... Huzur, sakinliğin verdiği huzur...

— Sizde hiç utanma yok mu? Bu ne terbiyesizlik, insanları rahatsız etmeye hakkınız var mı? Yakında kıyamet koparsa sizin gibiler yüzünden olacak. Ahlâk, namus nerde kaldı.

— Asıl siz kendi terbiyesizliğinden utanın, asıl ahlâksızlık sizde. Küçücük bir kızın çıplaklığı sizi bu denli rahatsız ediyorsa, toplum sağlığı açısından doktora görünseniz iyi olur.

— Nee, bir de beni sapık olmakla mı suçluyorsunuz, ahlâksızlar...

Ve havada uçuşan yumruklar...

Ortalık biraz sakinledikten sonra, olayın nedeninin yakınımızda güneşlenen, genç çiftin iki yaşlarındaki kızları olduğunu öğreniyoruz. Sorun, küçük kızın çıplak denize girmesi. Eh, bu durumda namuslarına düşkün delikanlılarımız işe el koymazlarsa olmaz, ahlâk elden gider. Üstelik kıyamet bile kopabilir. Biraz ileride üstsüz güneşlenen turistler ve onları dikizlemek için birbirleriyle yarışan namuslarına düşkün duyarlı erkeklerimiz, yine yüz metre ilerde çıplak denize giren küçük erkek çocuğu kıyametin kopmasına neden olamazken, bunu başaran küçük kızı kutlamak gerekli. Ayrıca ahlâkî değerlerine SAPINA KADAR bağlı olan delikanlılarımızı da unutmamalı. Her ne kadar bir süre sonra ne yapıp edip, havlusunu turist kızların yanına serseler de...

Bu olay sizin ne kadar ilginizi çekti bilemem ama, beni tatil dönüşü bir yazı yazmaya itecek kadar ilgilendirdi ve "CİNSİYETÇİLİK nasıl bir şey" diyenlerin kulaklarını çınlatmama neden oldu.

Öyle bir toplumda yaşıyoruz ki, iki yaşında bir kızın çıplaklığı bu denli sorun olurken, öte yanda gazeteler tirajlarını bastıkları çıplak kadın haberlerine göre ayarlıyorlar. Ve ahlâkî değerlerine sapına kadar sahip çıkan erkeklerimiz, bunları okumakta hiçbir sakınca görmüyorlar. Küçük erkek çocuklarının penislerinin büyüklüğü ile övünen aileler, iş kız çocuklarına gelince ahlâk kumkuması kesiliyorlar. Güçlü Türk erkeklerimize hizmette bulunan Türk baskılı pornografik dergiler, ne yazık ki onları tatmin edemediğinden, yabancı baskılı olanlar biraz daha aşağıları görebilmek için, peynir ekmek gibi satılıyor. Ama Feminist dergisi 'vajina resmi çizmeyi düşündük' deme cesaretini gösterince, ahlâksızlıkla suçlanıyor.

Eh, yüzyıllardır dünyayı erkeğin fallusunun ucunda gören ve ona göre yorumlayan, buna karşı vajinayı aşağılayan ve sömürü aracı yapan bir erkek toplumundan, başka türlü bir tepki beklemek de hayal olurdu sanırım...

Serpil